Krimināllieta Nr.18240009823
Lietvedības Nr.KA03-0269-23
ECLI:LV:LAAT:2023:1213.18240009823.4.S

# S P R I E D U M S
## Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknē 2023.gada 13.decembrī

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija
šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētājs – A.Strauts,
tiesneši – J.Vasiļkovskis un D.Skudra
ar tiesas sēžu sekretāru – A.Ūzuliņu, tulku – /pers. E/,
piedaloties prokuroram Aināram Streiķim, apsūdzētajiem: /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/, /pers. I/, apsūdzēto aizstāvjiem: Ilzei Grolmusai, Inesei Volkovai, Augustam Pujatam,
apelācijas kārtībā atklātā tiesas sēdē, Rēzeknē, Atbrīvošanas alejā 95, izskatīja krimināllietu /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/ un /pers. I/ apsūdzības par Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 285.[1] panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu sakarā ar apsūdzētā /pers. F/, apsūdzētā /pers. G/, apsūdzētā */pers. H/*, apsūdzētā /pers. I/ aizstāves – zvērinātas advokātes Ineses Volkovas apelācijas sūdzībām un Dienvidlatgales prokuratūras prokurora Aināra Streiķa apelācijas protestu par Latgales rajona tiesas 2023.gada 25.septembra spriedumu, ar kuru

*/pers. F/, personas kods /personas kods/,* atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, atbildība par kuru paredzēta Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 285.[1] panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 6 (sešiem) mēnešiem, atņemot tiesības uz 1 (vienu) gadu ieņemt amatus pasažieru pārvadājumu jomā.

Noteikts ieskaitīt brīvības atņemšanas soda izciešanas termiņā /pers. F/ aizturēšanas un apcietinājuma laiku no 2023.gada 3.jūlija līdz sprieduma spēkā stāšanās dienai.

Atstāts negrozīts, līdz spriedums stāsies spēkā, /pers. F/ piemērotais drošības līdzeklis – apcietinājums.

N o /pers. F/ valsts labā piedzīti procesuālie izdevumi 740 *euro* (septiņi simti četrdesmit *euro*) par aizstāves sniegto juridisko palīdzību kriminālprocesā, nosakot termiņu labprātīgai šo izdevumu atlīdzināšanai – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

*/pers. G/, personas kods /personas kods/,* atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, atbildība par kuru paredzēta Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 285.[1] panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 6 (sešiem) mēnešiem, atņemot tiesības uz 1 (vienu) gadu ieņemt amatus pasažieru pārvadājumu jomā.

Noteikts ieskaitīt brīvības atņemšanas soda izciešanas termiņā /pers. G/ aizturēšanas laiku no 2023.gada 3.jūlija plkst.21.40 līdz 2023.gada 5.jūlijam plkst.17.00 (divas dienas).

Atstāts negrozīts, līdz spriedums stāsies spēkā, /pers. G/ piemērotais drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā un papildus drošības līdzeklis – aizliegums izbraukt no valsts.

N o /pers. G/ valsts labā piedzīti procesuālie izdevumi 130 *euro* (viens simts trīsdesmit *euro*) par aizstāves sniegto juridisko palīdzību kriminālprocesā, nosakot termiņu labprātīgai šo izdevumu atlīdzināšanai – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

*/pers. H/, personas kods /personas kods/,* atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, atbildība par kuru paredzēta Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 285.[1] panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 6 (sešiem) mēnešiem, atņemot tiesības uz 1 (vienu) gadu ieņemt amatus pasažieru pārvadājumu jomā.

Noteikts ieskaitīt brīvības atņemšanas soda izciešanas termiņā */pers. H/* aizturēšanas un apcietinājuma laiku no 2023.gada 3.jūlija līdz sprieduma spēkā stāšanās dienai.

Atstāts negrozīts */pers. H/* piemērotais drošības līdzeklis – apcietinājums.

N o */pers. H/* valsts labā piedzīti procesuālie izdevumi 764 *euro* (septiņi simti sešdesmit četri *euro*) par aizstāves sniegto juridisko palīdzību kriminālprocesā, nosakot termiņu labprātīgai šo izdevumu atlīdzināšanai – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

*/pers. I/, personas kods /personas kods/,* atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, atbildība par kuru paredzēta Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 285.[1] panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 6 (sešiem) mēnešiem, atņemot tiesības uz 1 (vienu) gadu ieņemt amatus pasažieru pārvadājumu jomā.

Noteikts ieskaitīt brīvības atņemšanas soda izciešanas termiņā /pers. I/ aizturēšanas laiku no 2023.gada 3.jūlija plkst.21.40 līdz 2023.gada 5.jūlijam plkst.20.50 (divas dienas).

Atstāts negrozīts, līdz spriedums stāsies spēkā, /pers. I/ piemērotais drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā un papildus drošības līdzeklis – aizliegums izbraukt no valsts.

No /pers. I/ valsts labā piedzīti procesuālie izdevumi 200 *euro* (divi simti *euro*) par aizstāves sniegto juridisko palīdzību kriminālprocesā, nosakot termiņu labprātīgai šo izdevumu atlīdzināšanai – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Pamatojoties uz Krimināllikuma 70.[14] panta pirmo daļu, no /pers. F/ un */pers. H/*, no katra, piedzīta valsts labā daļēja transportlīdzekļa – automašīnas *"/TL marka/"*, ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, vērtība 5437,50 (pieci tūkstoši četri simti trīsdesmit septiņi *euro* 50 centi) *euro* apmērā.

Pamatojoties uz Krimināllikuma 70.[14] panta pirmo daļu, no */pers. H/* valsts labā piedzīta mobilā telefona *"/modelis/"*, IMEI numuri: /numurs/ un /numurs/ vērtība 799,50 (septiņi simti deviņdesmit deviņi *euro* piecdesmit *centi*) *euro* apmērā.

Pamatojoties uz Krimināllikuma 70.[14] panta pirmo daļu, no /pers. G/ un /pers. I/, no katra, piedzīta valsts labā daļēja transportlīdzekļa – automašīnas *"/TL marka/"*, ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, vērtība 1775 (viens tūkstotis septiņi simti septiņdesmit pieci *euro*) *euro* apmērā.

Noteikta rīcība ar lietiskajiem pierādījumiem.

Aprakstošā daļa

*Ar Latgales rajona tiesas 2023.gada 25.septembra spriedumu /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/ un /pers. I/ atzīti par vainīgiem un sodīti par to, ka mantkārīgā nolūkā, personu grupā, apzināti mēģināja nodrošināt vairākām personām iespēju nelikumīgi uzturēties Latvijas Republikā šādos pirmās instances tiesas konstatētajos apstākļos, un proti:*

2023.gada 3.jūlijā */pers. H/*, /pers. F/, /pers. I/ un /pers. G/ *(turpmāk arī – apsūdzētie)* pēc izmeklēšanas gaitā nenoskaidrotas personas piedāvājuma, mantkārīgu tieksmju dēļ, apzināti, mēģinot realizēt kopīgu nodomu nodrošināt ar iespēju nelikumīgi uzturēties Latvijas Republikā pēc valsts robežas nelikumīgas šķērsošanas astoņiem nelegāliem migrantiem, personu grupā veica sekojošas darbības.

2023.gada 3.jūlijā ap pulksten 21.40 */pers. H/* un /pers. F/ ar automašīnu */TL marka/*, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, /pers. I/ un /pers. G/ ar automašīnu */TL marka/*, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, atbrauca uz meža ceļu *(GPS koordinātes /koordinātes dati/)* /adrese/, 3,3 kilometri no ceļu krustojuma ciems /ciema nosaukums/– ciems /ciema nosaukums/ un 2,9 kilometri no robežzīmes Nr.323. Šajā vietā apsūdzētajiem bija jāsatiek astoņi nelegālie migranti, kuri ienāca Latvijas Republikā no Baltkrievijas teritorijas un gaidīja norunātajā vietā. Tālāk apsūdzētajiem par iepriekš norunātu samaksu bija jānodrošina šo nelegālo migrantu nelikumīga uzturēšanās Latvijas Republikā, paņemot viņus savās automašīnās un slepeni pa Latvijas Republikas teritoriju pārvedot līdz nākošajai valsts robežai, ar mērķi aizvest uz Vāciju. Apsūdzētajiem, no viņu gribas neatkarīgu iemeslu dēļ, neizdevās nodrošināt astoņus nelegālos migrantus ar iespēju nelikumīgi uzturēties Latvijas Republikā, jo iepriekš minētajā vietā viņus aizturēja Valsts robežsardzes amatpersonas.

Šādas apsūdzēto /pers. F/, /pers. G/, */pers. H/* un /pers. I/ darbības kvalificētas kā Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 285.[1] panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums un katram apsūdzētajam piespriests panta sankcijā paredzētais sods, tostarp, papildsods.

Krimināllieta pirmās instances tiesā iztiesāta, neveicot pierādījumu pārbaudi lietas iztiesāšanā, jo apsūdzētie /pers. F/, /pers. G/, */pers. H/* un /pers. I/ neapstrīdēja apsūdzībā norādītos faktiskos apstākļus un juridisko kvalifikāciju, atzina vainīgumu viņiem inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, piekrita pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai lietas iztiesāšanā, kā arī, tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes neradās šaubas par apsūdzēto vainu. Apsūdzētajiem izskaidrota pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas procesuālā būtība un sekas.

Nepiekrītot pirmās instances tiesas spriedumā noteiktajam sodam, apsūdzētais /pers. F/, apsūdzētais /pers. G/, apsūdzētais */pers. H/*, apsūdzētā /pers. I/ aizstāve – zvērināta advokāte Inese Volkova un Dienvidlatgales prokuratūras prokurors Ainārs Streiķis pārsūdzēja spriedumu apelācijas kārtībā.

*Apsūdzētais/pers. F/,* iesniegtajā apelācijas sūdzībā norādot, ka spriedums tiek pārsūdzēts daļā par piespriesto sodu, lūdza atcelt Latgales rajona tiesas 2023.gada 25.septembra spriedumu daļā par viņam piespriesto sodu un sodu mīkstināt, jo, viņa ieskatā, tiesas piespriestais sods ir pārāk bargs un neatbilst Krimināllikuma 46.pantā norādītajiem soda noteikšanas vispārīgajiem principiem un Krimināllikuma 35.pantā noteiktajam soda mērķim.

Apsūdzētā lūgums apelācijas sūdzībā pamatots ar šādiem argumentiem:

tiesa, izvēloties viņam piespriežamā soda veidu, ir pārkāpusi Krimināllikuma 46.panta otro daļu, jo apstākli, ka noziedzīgs nodarījums izdarīts personu grupā, atzinusi gan par viņa vainu pastiprinošu apstākli *(sprieduma 7.2.punkts)*, gan to ņēmusi vērā, vērtējot viņa izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu. Līdz ar to, secināms, ka šis apstāklis ir ietekmējis gan soda veida izvēli, gan soda mēru, kas ir pretrunā Krimināllikuma 46.panta trešās daļas noteikumiem, ka atbildību pastiprinoši apstākļi ietekmē soda mēru, nevis soda veidu;

tiesa, nosakot viņam sodu, ir pieļāvusi nekonsekvenci, jo, neskatoties uz to, ka viņš raksturots pozitīvi, tomēr piesprieda viņam smagāko panta sankcijā paredzēto soda veidu. Šai sakarā apelācijas sūdzībā vērsta uzmanība tam, ka, ja cita persona, kas izdarījusi tādu pašu noziedzīgu nodarījumu, būtu negatīvi raksturota, iepriekš sodīta, tai nevarētu piespriest vēl smagāku soda veidu, jo smagāka vairs nav;

tiesa spriedumā nav pamatojusi, kuras tieši no viņa personību raksturojošām ziņām liecina par nepieciešamību noteikt smagāko sodu brīvības atņemšanas veidā, kas ir pretrunā Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu kopsapulces 2008.gada 1.jūlija lēmuma "Par vienveidīgu tiesību normu piemērošanu soda noteikšanā" 5.punktā norādītajai atziņai, ka personību raksturojošām ziņām ir svarīga nozīme, lemjot par vainīgajam piespriežamo kriminālsoda veidu un mēru. Turklāt, smagāka soda noteikšana konkrētajā gadījumā ir pretrunā Satversmes tiesas 2014.gada 9.janvāra spriedumā lietā Nr.2014-09-01 norādītajam no tiesībām uz taisnīgu tiesu un vienlīdzības principa izrietošajam tiesas pienākumam līdzīgās lietās izlemt līdzīgi, bet atšķirīgās lietās - atšķirīgi. Piemēram, lietās Nr./numurs/, Nr./numurs/, Nr./numurs/, kurās konstatējami līdzīgi lietas faktiskie un juridiskie apstākļi, tiesa atzina par iespējamu notiesāt vainīgās personas ar īslaicīgu brīvības atņemšanu, kas, apsūdzētā ieskatā, ir pamats šādu sodu piespriest arī viņam;

konkrētajā gadījumā Krimināllikuma 35.pantā noteikto soda mērķi var pilnībā sasniegt, piemērojot īslaicīgu brīvības atņemšanu.

Papildus minētajam, apsūdzētais /pers. F/ iesniegtajā apelācijas sūdzībā norādīja, ka viņš nepiesaka jaunus pierādījumus. Apelācijas instances tiesā jāpārbauda pirmās instances tiesā pārbaudītie un lietā esošie pierādījumi, kas attiecas uz piespriežamo sodu. Apelācijas instances tiesā būs nepieciešams aizstāvis.

*Apsūdzētais/pers. G/,* iesniegtajā apelācijas sūdzībā norādot uz sprieduma pārsūdzēšanu daļā par viņam noteikto sodu un daļējās transportlīdzekļa – automašīnas *"/TL marka/"*, ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, vērtības 1775 *euro* apmērā piedziņu, lūdza atcelt Latgales rajona tiesas 2023.gada 25.septembra spriedumu daļā par viņam, /pers. G/ noteikto sodu un taisīt šajā daļā jaunu spriedumu, sodot viņu par Krimināllikuma 285.[1] panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas mēģinājumu (Krimināllikuma 15.panta ceturtā daļa) ar brīvības atņemšanu nesaistītu sodu; pamatojoties uz Krimināllikuma 70.[14] panta pirmo daļu, no viņa valsts labā piedzīt daļējo transportlīdzekļa – automašīnas *"/TL marka/"*, ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, vērtību 1000 *euro* apmērā.

Minētie apsūdzētā lūgumi apelācijas sūdzībā pamatoti ar šādiem argumentiem:

tiesa, vērtējot viņa izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un kaitīgumu, to izvērtēšanā ņēmusi vērā apstākļus, kas atbilst Krimināllikuma 285.[1] panta otrās daļas sastāva pazīmēm, tostarp, ka noziedzīgs nodarījums izdarīts grupā un mantkārīgā nolūkā. Nekādi citi ārkārtīgi apstākļi, kas šo noziedzīgo nodarījumu atšķirtu no citiem tāda paša veida noziedzīgiem nodarījumiem, netika konstatēti. Līdz ar to, pretēji tiesas spriedumā norādītajam, minētie apstākļi nevar būt tādi, kas vēl vairāk pastiprina apsūdzētā pretlikumīgās rīcības kaitīgo raksturu un attiecīgi būt par pamatu tam, lai piemērotu bargāko sodu;

konkrētajā gadījumā smagākais panta sankcijā paredzētais soda veids, - brīvības atņemšana, viņam noteikts, neskatoties uz to, ka viņš, tāpat kā pārējie apsūdzētie, raksturojas pozitīvi. Šai sakarā tiesa spriedumā norādīja, ka visi apstākļi, kas pozitīvi raksturo apsūdzētos, pastāvēja arī pirms viņi izdarīja noziedzīgo nodarījumu, un ne esošais ģimenes stāvoklis un apgādājamo skaits, ne darba vietas esamība, neatturēja apsūdzētos no prettiesiskās rīcības. Apsūdzētie, neskatoties uz esošajām iespējām gūt ienākumus likumīgā veidā, labprātīgi izvēlējās pretlikumīgas darbības materiālu labumu gūšanai, kas liecina par to, ka apsūdzētie savas materiālās vajadzības gatavi risināt, izdarot noziedzīgas darbības, kas vērtējams negatīvi. Izvērtējot minēto, tiesa

atzīst, ka apsūdzētos pozitīvi raksturojošās ziņas nav pamats vieglāka soda veida izvēlei;

tiesa spriedumā nav pamatojusi, kuras tieši no viņa personību raksturojošām ziņām liecina par nepieciešamību noteikt sodu brīvības atņemšanas veidā. Tāpat tiesa nav pamatojusi, kā izpaudusies viņam kā apsūdzētajam noteiktā soda individualizācija, salīdzinot ar citiem apsūdzētajiem. Tiesa viņa kā apsūdzētā personību raksturojošās ziņas ir vienīgi uzskaitījusi (tas attiecas faktiski uz visiem apsūdzētajiem), bet nav pamatojusi, kā šo ziņu izvērtējums ietekmējis apsūdzētajam noteiktā soda veida izvēli. Savukārt, ar noziedzīgo nodarījumu radīto kaitējumu (nekāds reālais kaitējums netika nodarīts, jo noziedzīgais nodarījums netika pabeigts) un ar to saistītos apstākļus tiesa vispār nav vērtējusi. Šī argumenta sakarā apelācijas sūdzībā vērsta uzmanība Augstākās tiesas praksē vairākkārt norādītajam, ka apsūdzētās personas loma noziedzīgajā nodarījumā ir tikai viens no apstākļiem, kas ļauj individualizēt sodu Krimināllikuma Sevišķās daļas attiecīgā panta sankcijas ietvaros vai arī noteikt vieglāku sodu par likumā paredzēto. Būtiska nozīme individualizēta soda noteikšanā ir apsūdzētā personību raksturojošo ziņu, tai skaitā, veselības un ģimenes stāvokļa izpētei, kā arī noziedzīgā apdraudējuma rakstura, radītā kaitējuma, noziedzīgā nodarījuma motīvu un mērķa izvērtējumam;

tiesa, spriedumā norādot uz Krimināllikuma 35.pantā noteiktā soda mērķa sasniegšanu, piemērojot apsūdzētajam tieši brīvības atņemšanas sodu, nav norādījusi motivāciju, kas ļautu izprast, kādi tieši apsvērumi pamato nepieciešamību noteikt apsūdzētajam sodu tieši brīvības atņemšanas veidā. Spriedumā šajā daļā ietvertas vispārīgas, paviršas un nepersonificētas frāzes, kas neatbilst apsūdzētā personību raksturojošām ziņām un lietā noskaidrotajiem apstākļiem;

pretēji tiesas norādītajam spriedumā, viņš ir gatavs risināt savas materiālās vajadzības likumīgā ceļā, viņš ir arī apzinājies savas uzvedības nepieļaujamību, nožēlo izdarīto, ir gatavs laboties un dara visu iespējamo, lai vairāk savā dzīvē nepieļautu līdzīgas kļūdas. Šobrīd ir reģistrējies Valsts Nodarbinātības aģentūrā kā darba meklētājs, jo vēlas gūt līdzekļus likumīgā ceļā. Kopš izskatāmās krimināllietas uzsākšanas nav pieļāvis nekādus likuma pārkāpumus. Viņš neuzskata, ka sabiedrība iegūs kaut kādu labumu no viņa izolēšanas. Tiesa arī nav norādījusi to reālo ieguvumu, kādu iegūs sabiedrība, ja viņam tiks piemērots brīvības atņemšanas sods, kā arī nav saprotams, kādā tieši veidā brīvības atņemšanas sods veicinās viņa labošanos;

tiesa, nosakot viņam sodu un tā mēru, nav arī ņēmusi vērā aktuālo tiesu praksi sodu piemērošanā par Krimināllikuma 285.[1] panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu, kas, atbilstoši Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu apkopojumā par sodu piemērošanu noteiktajām rekomendācijām, tiesām ir jāņem vērā, lai ievērotu vienlīdzības principu. Tā atbilstoši aktuālajai tiesu praksei vairumā gadījumā tiesas par šādu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu ir piemērojušas naudas sodus, sabiedriskos darbus vai īslaicīgu brīvības atņemšanu. Bargākais sods – brīvības atņemšana piemērots tikai divos gadījumos, kuros, izņemot minētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, personas apsūdzētas arī par citu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu. Piemēram, arī krimināllietā Nr./numurs/, kurā persona iepriekš vairākkārt kriminālsodīta par dažāda rakstura noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, pēdējo noziedzīgo nodarījumu izdarīja vien dažas dienas pēc prokurora priekšraksta par sodu spēkā stāšanās iepriekšējā lietā, personai piemīt nosliece uz regulāru likumpārkāpumu veikšanu, ir vienaldzīga attieksme pret likumu ievērošanu, Latgales apgabaltiesa šai personai piesprieda sodu – īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 50 dienām. Pretstatā šai personai, apsūdzētais iepriekš nav bijis tiesāts, izņemot izskatāmajā lietā izdarītā noziedzīgā nodarījuma mēģinājumu, nav izdarījis citus likumpārkāpumus, ir pilnībā apzinājies savas rīcības nepareizību, stājies uz labošanās ceļā. Ņemot vērā minētos apstākļus, ar brīvības atņemšanas soda veida piemērošanu netiks sasniegts soda mērķis un taisnīgums, bet, tieši otrādi, notiks acīmredzama netaisnība. Līdz ar to, lietderīgāk un taisnīgāk būtu piemērot viņam sodu, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu.

Papildus minētajam, apsūdzētais /pers. G/ iesniegtajā apelācijas sūdzībā norādīja, ka ir netaisnīga tiesas spriedumā noteiktā daļējā transportlīdzekļa – automašīnas *"/TL marka/"*, ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, vērtības 1775 *euro* apmērā piedziņa valsts labā no viņa un līdzapsūdzētā /pers. I/, jo konkrētajā gadījumā automašīnas vērtība nepamatoti tika aprēķināta, par pamatu ņemot vērā jaunāko un arī dārgāko automašīnas *"/TL marka/"* modeli. Taču, automašīnas vērtība, ar kuru pārvietojās abi apsūdzētie, nav augstāka par 2000 *euro*, līdz ar to, summai, kura būtu piedzenama no apsūdzētā (kā arī no /pers. I/) kā daļējā transportlīdzekļa vērtība, ir jābūt nevis 1775 *euro*, bet 1000 *euro*.

Apelācijas instances tiesai nav jānodrošina viņam aizstāvis.

*Apsūdzētais/pers. H/,* iesniegtajā apelācijas sūdzībā norādot uz sprieduma pārsūdzēšanu daļā par viņam piespriesto sodu, kas, viņa ieskatā, ir pārāk bargs, turklāt, tas neatbilst Krimināllikuma 46.pantā norādītajiem soda noteikšanas vispārīgajiem principiem un Krimināllikuma 35.pantā noteiktajam soda mērķim, lūdza atcelt Latgales rajona tiesas 2023.gada 25.septembra spriedumu daļā par viņam noteikto pamatsodu un papildsodu, mīkstinot sodu, kā arī atbrīvot viņu no procesuālajiem izdevumiem.

Apsūdzētā lūgumi apelācijas sūdzībā pamatoti ar šādiem argumentiem:

tiesa, spriedumā pamatojot inkriminētā noziedzīgā nodarījuma raksturu, ir ņēmusi vērā apstākļus, kādos izdarīts noziedzīgs nodarījums, taču, nav ņēmusi vērā viņa attieksmi pret to;

tiesa, nosakot soda veidu, ir nepietiekoši vērtējusi viņa personību. Proti, līdz noziedzīga nodarījuma izdarīšanai viņš iepriekš nav bijis kriminālsodīts, līdz aizturēšanai viņam bija algots darbs Francijā. Viņam arī ir bērni, kuri dzīvo Krievijas Federācijā, līdz ar ko, nav reģistrēti Latvijas reģistros, un viņš par bērniem rūpējas;

tiesa, nosakot soda mēru, ir nepietiekoši vērtējusi viņa atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus. Proti, tiesa konkrētajā gadījumā nepietiekami izvērtēja viņa atbildību mīkstinošo apstākli, - ka gan pirmstiesas procesā, gan tiesā viņš savu vainu inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā atzina pilnīgi un nožēloja izdarīto, jo, neskatoties uz šī atbildību mīkstinošā apstākļa esību, kopā ar faktiski pozitīvi raksturoto viņa personību, nosakot soda veidu un mēru, tiesa faktiski nemīkstināja viņam sodu, bet noteica stingrāku soda veidu. Tāpat tiesa nepamatoti par viņa atbildību pastiprinošu apstākli atzina apstākli, kas noteikts Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 9.punktā, konkrētajā gadījumā nevērtējot, ka ne likumā "Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli", ne Ministru kabineta noteikumos Nr.518 par ārkārtējās situācijas izsludināšanu nav norādīti kādi uz fiziskajām un juridiskajām personām attiecināmi tiesību ierobežojumi, lai tos saistītu ar viņa izdarīto noziedzīgo nodarījumu un aplūkotu kā atbildību pastiprinošu apstākli. Nav arī norādīts, kādā veidā viņa izdarītais noziedzīgais nodarījums ir ietekmējis izsludināto ārkārtējo situāciju.

Papildus minētajam, apsūdzētais apelācijas sūdzībā norādīja, ka apelācijas instances tiesai netiek pieteikti jauni pierādījumi. Taču, ir nepieciešams uzaicināt valsts nodrošināto aizstāvi apelācijas instances tiesā.

*Apsūdzētā/pers. I/ aizstāve – zvērināta advokāte Inese Volkova,* iesniegtajā apelācijas sūdzībā norādot uz sprieduma pārsūdzēšanu daļā par noteikto sodu un daļējās transportlīdzekļa – automašīnas *"/TL marka/"*, ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, vērtības 1775 *euro* apmērā piedziņu, lūdza atcelt Latgales rajona tiesas 2023.gada 25.septembra spriedumu daļā par /pers. I/ noteikto sodu un taisīt šajā daļā jaunu spriedumu, sodot viņu par Krimināllikuma 285.[1] panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas mēģinājumu ar brīvības atņemšanu nesaistītu sodu. Pamatojoties uz Krimināllikuma 70.[14] panta pirmo daļu, no /pers. I/ valsts labā piedzīt daļējo transportlīdzekļa – automašīnas *"/TL marka/"*, ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, vērtību 1000 *euro* apmērā.

Apsūdzētā aizstāves lūgumi apelācijas sūdzībā pamatoti ar šādiem argumentiem:

pirmās instances tiesa, vērtējot aizstāvamā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, spriedumā norādījusi, ka: "… tiesa ņem vērā, ka Krimināllikuma 285.[1] panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir smags noziegums, kas ir vērsts pret pārvaldības kārtību. Šādu noziedzīgu nodarījumu var izdarīt tikai ar tiešu nodomu. Apsūdzēto noziedzīgā nodarījuma kaitīgumu raksturo iespējamo seku rašanās pārvaldības

kārtībai, proti, nelegālas uzturēšanās nodrošināšana personām rada apdraudējumu valsts drošībai un rezultātā arī sabiedrības interesēm. Nelegālu uzturēšanos bija paredzēts nodrošināt vairākām personām, kas tādējādi palielina šādu seku rašanos un apdraudējuma risku. Noziedzīgs nodarījums izdarīts personu grupā un mantkārīgā nolūkā, kas pastiprina pretlikumīgās rīcības kaitīgo raksturu". Taču, šāds noziedzīga nodarījuma rakstura apraksts pilnībā atbilst noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm, kuras paredz Krimināllikuma 285.[1] panta otrā daļa, līdz ar ko var izdarīt secinājumu, ka attiecībā uz nozieguma raksturojumu nav konstatēti kaut kādi ārkārtīgi apstākļi, kas atšķir to no citiem tāda paša veida noziedzīgiem nodarījumiem (šajā gadījumā – mēģinājuma), lai piemērotu bargāko sodu. Fakts, ka persona izdarīja kriminālpārkāpumu, mazāk smagu, smagu vai sevišķi smagu noziegumu, pats par sevi nedrīkst ietekmēt pārkāpējam piespriežamā soda veidu un mēru, jo, ņemot vērā nodarījuma smagumu, likumdevējs par to jau ir paredzējis atbilstošu sodu konkrētā Krimināllikuma panta sankcijā un tāpēc nedrīkst uz tā paša pamata vēlreiz palielināt personai piemērojamās krimināltiesiskās represijas apjomu;

tiesa smagāko panta sankcijā paredzēto soda veidu, - brīvības atņemšanu, aizstāvamajam ir noteikusi, neskatoties uz to, ka viņš raksturots tikai pozitīvi, jo, tiesas ieskatā, visi apstākļi, kas pozitīvi raksturo apsūdzētos, pastāvēja arī pirms viņi izdarīja noziedzīgo nodarījumu, un ne esošais ģimenes stāvoklis un apgādājamo skaits, ne darba vietas esamība, neatturēja apsūdzētos no prettiesiskās rīcības. Apsūdzētie, neskatoties uz esošajām iespējām gūt ienākumus likumīgā veidā, labprātīgi izvēlējās pretlikumīgas darbības materiālu labumu gūšanai, kas liecina par to, ka apsūdzētie savas materiālās vajadzības gatavi risināt, izdarot noziedzīgas darbības, kas vērtējams negatīvi. Izvērtējot minēto, tiesa atzīst, ka apsūdzētos pozitīvi raksturojošās ziņas nav pamats izvēlēties vieglāko soda veidu;

pretēji tiesas spriedumā norādītajam, aizstāvamais ir gatavs risināt savas materiālās vajadzības likumīgā ceļā, viņš ir atradis darbu un oficiāli strādā. Tāpat viņš ir apzinājies savas uzvedības kaitīgumu, nepieļaujamību, nožēlo izdarīto, ir gatavs laboties un sper soļus, lai strādātu ar savām problēmām;

konkrētajā gadījumā nevar piekrist tiesas secinājumam, ka Krimināllikuma 35.pantā noteiktais soda mērķis var tikt sasniegts, piemērojot apsūdzētajam /pers. I/ tikai brīvības atņemšanas sodu. Aizstāvība neuzskata, ka sabiedrība iegūs kaut kādu labumu no /pers. I/ izolēšanas, tiesa arī nenorāda to sabiedrības reālo ieguvumu no tā, ka apsūdzētajam tiks piemērots brīvības atņemšanas sods, kā arī nav saprotams, kādā veidā brīvības atņemšanas sods veicinātu apsūdzētā labošanos. Brīvības atņemšanas soda piemērošana aizstāvamajam pat uz sešiem mēnešiem nozīmē to, ka viņš var zaudēt darbu, kas nekādā gadījumā nedos labumu nedz pašam apsūdzētajam, nedz sabiedrībai, nedz apsūdzētā trim bērniem (kuriem ir 7, 4 un 2 gadi), jo darba zaudēšanas gadījumā viņš nevarēs nodrošināt saviem bērniem pienācīgu uzturēšanu. Tāpat, izolācija no sabiedrības nevar sekmēt personas resocializāciju, tieši otrādi, pēc atrašanās pirmoreiz brīvības atņemšanas vietā /pers. I/, kā arī jebkurai citai personai, būs nepieciešams no jauna iekļauties sabiedriskajā dzīvē, jo kādu noteiktu laiku viņam nāksies atrasties ārpus ierastās sabiedrības;

aizstāvības ieskatā, nosakot soda veidu un mēru par apsūdzētajam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, jāņem vērā arī esošā tiesu prakse, atbilstoši kurai šobrīd bargākais soda veids – brīvības atņemšana par Krimināllikuma 285.[1] panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu bija piemērots tikai divos gadījumos, kuros bez šī noziedzīgā nodarījuma personas tika apsūdzētas arī pēc citiem Krimināllikuma pantiem. Lielākoties par minētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu tiek piemēroti alternatīvie sodi, proti, naudas sods, sabiedriskie darbi vai īslaicīga brīvības atņemšana;

ņemot vērā apstākļus, ka aizstāvamais /pers. I/ agrāk nav tiesāts, viņa biogrāfijā nav vairāku izdarīto likumpārkāpumu, viņa izdarītais noziedzīgā nodarījuma mēģinājums nebija izdarīts nedzēstas sodāmības laikā, turklāt, viņš neizdarīja citus noziedzīgus nodarījumus arī pirmstiesas izmeklēšanas laikā un tiesas izskatīšanas laikā, viņš iekārtojās darbā un stājās labošanās ceļā, viņš audzina un uztur trīs bērnus, ar bargāko soda veidu – brīvības atņemšanu netiks sasniegts soda mērķis un taisnīgums, tieši otrādi, notiks acīmredzama netaisnība. Līdz ar to, par izdarīto noziedzīgo nodarījumu būtu lietderīgāk un taisnīgāk /pers. I/ piemērot sodu, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu.

Papildus minētajam, apsūdzētā aizstāve iesniegtajā apelācijas sūdzībā norādīja, ka ir netaisnīga tiesas spriedumā noteiktā daļējā transportlīdzekļa – automašīnas *"/TL marka/"*, ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, vērtības 1775 *euro* apmērā piedziņa valsts labā no aizstāvamā /pers. I/ un līdzapsūdzētā /pers. G/, jo konkrētajā gadījumā automašīnas vērtība nepamatoti tika aprēķināta, par pamatu ņemot vērā jaunāko un arī dārgāko automašīnas *"/TL marka/"* modeli. Taču, automašīnas vērtība, ar kuru pārvietojās abi apsūdzētie, nav augstāka par 2000 *euro*, līdz ar to, summai, kura būtu piedzenama no apsūdzētā (kā arī no /pers. G/) kā daļējā transportlīdzekļa vērtība, ir jābūt nevis 1775 *euro*, bet 1000 *euro*.

*Dienvidlatgales prokuratūras prokurors Ainārs Streiķis,* iesniegtajā apelācijas protestā norādot, ka pirmās instances tiesas spriedums nav tiesisks un pamatots daļā par apsūdzētajiem piespriesto brīvības atņemšanas soda mēru, konkrētajā gadījumā sods neatbilst Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā paredzētajam soda mērķim un 46.pantā iekļautajiem soda noteikšanas vispārīgajiem principiem, lūdza atcelt Latgales rajona tiesas 2023.gada 25.septembra spriedumu daļā par apsūdzētajiem /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/*(/pers. H/)* un /pers. I/ piespriesto brīvības atņemšanas soda mēru un taisīt šajā daļā jaunu nolēmumu, ar kuru apsūdzētajiem par Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 285.[1] panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu piespriest sodu: /pers. F/ – brīvības atņemšanu uz 1 (vienu) gadu, /pers. G/ – brīvības atņemšanu uz 11 (vienpadsmit) mēnešiem, /pers. H/ *(/pers. H/)* - brīvības atņemšanu uz 1 (vienu) gadu, /pers. I/ – brīvības atņemšanu uz 1 (vienu) gadu. Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Apelācijas protestā izteiktais lūgums pamatots ar šādiem argumentiem:

analizējot apsūdzēto izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, tiesai bija jāvērtē konkrētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas apstākļi, to vidū noziedzīga nodarījuma izdarīšanas veids, laiks, vieta, paņēmieni, vainīgo motivācija, personu lomas noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, nodarījuma realizācijas stadija un iemesli, kas nav ļāvuši to izdarīt līdz galam, kvalificējošie apstākļi;

konkrētajā gadījumā apstāklis, ka apsūdzētie izvēlējās vienkāršoto procesuālo formu krimināltiesisko attiecību noregulēšanā, uz ko norādīts tiesas spriedumā, nav atzīstams par atbildību mīkstinošu apstākli;

tiesa, nosakot apsūdzētajiem piespriestā soda mēru, nepietiekoši rūpīgi un objektīvi izvērtēja, ka šobrīd nelegālo migrantu nelikumīgā pārvietošanā pa valsts teritoriju iesaistītās personas ar savām noziedzīgajām darbībām ne tikai apgrūtina valsts robežas apsardzībā iesaistīto iestāžu darbību nelikumīgi valsts robežu šķērsojošu personu konstatēšanā, bet sekmē neidentificētu personu (piem., ar teroristiskām organizācijām saistītu vai ārvalstu aģentu) nekontrolētu pārvietošanos ES teritorijā. Turklāt, liela personu skaita pārvietošana pa valsts teritoriju rada paaugstinātu apdraudējumu ar likumu aizsargātām interesēm, apdraud Latvijas valsts un Eiropas Savienības drošību kopumā. Tas sekmē un atbalsta Baltkrievijas realizētā hibrīdkara apdraudējuma īstenošanu, destabilizē tiesisko kārtību un rada būtisku sabiedrības un valsts drošības apdraudējumu. Šobrīd situācija ar nelegālo migrantu iekļūšanu Latvijas Republikas teritorijā un viņu turpmākā kustība valsts teritorijas iekšienē tikai pasliktinās. Ik dienu vairāki simti migrantu tiek atturēti no nelikumīgas iekļūšanas Latvijas teritorijā. Pret minēto apdraudējumu jāvēršas īpaši stingri, kā hibrīdkara apstākļos;

katra apsūdzētā darbības, realizējot vienotu noziedzīgu nodomu, esošajos apstākļos ir raksturojamas kā īpaši bīstamas un kaitīgas. Tādējādi, sodiem par šiem pārkāpumiem ir jābūt tādiem, kas attur citas personas iesaistīties šādās noziedzīgās darbībās. Jo īpaši ar lielu bardzību jāvēršas pret tādiem noziegumiem, kas veikti personu grupā, par vairāku personu skaita pārvietošanu pāri robežai un šo personu nodrošināšanu ar iespēju nelikumīgi uzturēties Latvijā;

ar pirmās instances tiesas piespriesto soda mēru apsūdzētajiem, ņemot vērā Krimināllikuma 285.[1] panta otrās daļas sankcijā paredzētā soda apmēru, - brīvības atņemšanas sods līdz 4 gadiem *(likuma redakcijā līdz 2023.gada 19.oktobrim)*, lietā netiks panākts taisnīgs krimināltiesisko

attiecību noregulējums, kā arī Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā noteiktais soda mērķis – lai notiesātie un citas personas pildītu likumus un atturētos no šādu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, jo tiesa apsūdzētajiem piesprieda soda mēru, kas pietuvināts panta sankcijas minimālajai robežai;

Augstākās tiesas Senāts savos nolēmumos vairākkārt ir izteicis atziņas, ka nesamērīgi mīksta soda noteikšana nesasniegs soda mērķi – sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, jo šādā gadījumā vainīgā persona netiks pakļauta soda piespiedu ietekmei un ar to saistītajiem ierobežojumiem tādā mērā, kas atbilstu izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturam un radītajam kaitējumam. Šādas situācijas neveicina arī soda prevencijas uzdevumu izpildi, jo nenostiprina ne vainīgās personas, ne citu personu pārliecību par nepieciešamību pildīt likumus un atturēties no noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas;

neskatoties uz divu atbildību pastiprinošu apstākļu esamību visu apsūdzēto darbībās, proti, tas, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts personu grupā un noziedzīgs nodarījums izdarīts ārkārtējās situācijas laikā, tiesa nepamatoti noteica apsūdzētajiem tādu sodu, kas, faktiski, pietuvināts panta sankcijā paredzētajam minimālajam sodam. Tādējādi atzīstams, ka pirmās instances tiesa šo apstākli, proti, divu atbildību pastiprinošu apstākļu esību apsūdzēto darbībās, vērtējusi formāli un nav ņēmusi vērā, lai noteiktu taisnīgu soda mēru apsūdzētajiem;

tiesai ir pienākums noteikt vainīgajai personai tiesisku, pamatotu un taisnīgu sodu saskaņā ar Krimināllikuma 46.pantā norādītajiem soda noteikšanas vispārīgajiem principiem, ievērojot Krimināllikuma 35.panta noteikto soda mērķi.

Ņemot vērā minēto, prokurora ieskatā, apsūdzētajiem /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/ *(/pers. H/)* un /pers. I/ piespriestā brīvības atņemšanas soda mērs konkrētajā gadījumā ir nepamatots un nesasniedz soda mērķi.

Protestā papildus norādīts, ka pierādījumi, kuri jāpārbauda apelācijas instances tiesai, - pierādījumi, kas attiecas uz pārsūdzēto sprieduma daļu. Netiek pieteikti jauni pierādījumi.

*Apelācijas instances tiesas sēdē Valsts apsūdzības uzturētājs – Dienvidlatgales prokuratūras prokurors Ainārs Streiķis* pilnībā uzturēja savu iesniegto apelācijas protestu, apsūdzēto /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/ un apsūdzētā /pers. I/ aizstāves Ineses Volkovas iesniegtās apelācijas sūdzības neatzina, lūdzot tās kā nepamatotas noraidīt.

Norādīja, ka nepiekrīt lietā iesniegtajās apelācijas sūdzībās norādītajiem argumentiem par apsūdzētajiem piespriestajiem sodiem, jo pirmās instances tiesa spriedumā ir vērtējusi gan apsūdzēto izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, gan katra apsūdzētā atbildību ietekmējošos apstākļus un viņu personību. Tiesa, tostarp, ņēma vērā un vērtēja to, ka noziedzīgais nodarījums tika plānots ar aktīvām apsūdzēto darbībām, kuras tika pārtrauktas, tikai pateicoties Valsts robežsardzes darbiniekiem. Konkrētajā gadījumā tiesas spriedumā pamatoti konstatēta Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 9.punktā noteiktā apsūdzēto atbildību ietekmējošā apstākļa esamība, šai sakarā norādot uz noziedzīga nodarījuma izdarīšanu laikā, kad bija spēkā 2021.gada 10.augusta rīkojums Nr.518 par ārkārtējās situācijas izsludināšanu. Apsūdzētie ir mēģinājuši izdarīt Krimināllikuma 285.[1] panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, tieši izmantojot ģeopolitisko situāciju valstī. Ņemot vērā minēto, prokurora ieskatā, nav pamata mīkstināt apsūdzētajiem piespriesto sodu. Gluži pretēji, konkrētajā gadījumā pastāv pamats bargāku sodu piespriešanai apsūdzētajiem, proti, konkrētajā gadījumā sodi apsūdzētajiem piespriežami apelācijas protestā noteiktajā apmērā.

Prokurora ieskatā, konkrētajā gadījumā nav korekta atsaukšanās apelācijas sūdzībās uz līdzīgās lietās apsūdzētajiem piespriestajiem sodiem, jo katra lieta ir vērtējama individuāli, attiecīgi arī katram apsūdzētajam nosakot individuālu sodu. Tāpat konkrētajā gadījumā nav korekta norāde apelācijas sūdzībās par automašīnas */TL marka/* vērtību, jo šīs automašīnas vērtība noteikta maksimāli korekti, ņemot vērā vidējo tirgus vērtību, un nav nekāda pamata to apšaubīt.

Ņemot vērā minēto, prokurors lūdza atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par visiem apsūdzētajiem piespriesto sodu un šajā daļā taisīt jaunu spriedumu, nosakot apsūdzētajiem sodu apelācijas protestā noteiktajā apmērā. Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstājams negrozīts. Papildus prokurors norādīja, ka vienošanās process konkrētajā gadījumā nevarēja tikt īstenots, ņemot vērā, ka kriminālprocesā ir vairāki apsūdzētie un vienošanos par vainas atzīšanu un sodu nevarēja piemērot visiem apsūdzētajiem, kas, savukārt, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 433.panta otrās daļas noteikumiem liedz vienošanās slēgšanu. Pretēji apsūdzētā /pers. F/ aizstāves norādītajam, lietā ir arī pierādījumi attiecībā par apsūdzētā aktīvajām darbībām noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā.

*Apsūdzētais/pers. H/* pilnā apjomā uzturēja savu iesniegto apelācijas sūdzību, atbalstīja pārējās lietā iesniegtās apelācijas sūdzības. Savukārt, prokurora protestu neatzina. Lūdza objektīvi vērtēt situāciju un piemērot ar brīvības atņemšanu nesaistītu sodu. Papildus norādīja, ka, tāpat kā apsūdzētais /pers. F/, viņš nepiekrīt ar pirmās instances tiesas spriedumu no viņa piedzenamās summas par konfiscēto automašīnu /TL marka/piedziņai, jo šīs automašīnas faktiskā tirgus vērtība saskaņā ar ekspertu vērtējumu ir mazāka, nekā to norādīja prokurors, līdz ar ko, jābūt arī mazākai no viņa piedzenamajai summai. Viņš arī pievienojas /pers. F/ norādei par viņiem piespriesto sodu bargumu, jo viņš atzina savu vainu un nožēloja izdarīto, turklāt, Latvijas Republikai netika nenodarīts tāds kaitējums, lai viņiem tiktu piemēroti tik bargi sodi. Ņemot vērā viņa personību, kas raksturota pozitīvi, tostarp, to, ka viņš iepriekš nav kriminālsodīts, kā arī, ņemot vērā, ka noziedzīgais nodarījums netika izdarīts līdz galam, pirmās instances tiesa varēja viņam piemērot arī citu soda veidu. Papildus minētajam, apsūdzētais vērsa uzmanību arī tam, ka viņš vienīgais atteicās no vienošanās ar prokuroru, jo notiesāšanas gadījumā viņš pazaudētu visu.

*Apsūdzētā/pers. H/ aizstāvis – zvērināts advokāts Augusts Pujats* atbalstīja gan sava aizstāvamā, gan pārējās lietā iesniegtās apelācijas sūdzības, savukārt, prokurora protestu neatzina. Papildus norādīja, ka nepiekrīt pirmās instances tiesas spriedumā konstatētajam aizstāvamā atbildību pastiprinošajam apstāklim – noziedzīga nodarījuma, turklāt, tikai noziedzīga nodarījuma mēģinājuma veikšana laikā, kad uz valsts robežas bija spēkā Ministru kabineta rīkojums Nr.518 par ārkārtējās situācijas izsludināšanu, jo šis rīkojums nav attiecināms uz jebkuru personu, bet tikai uz tajā norādītajām valsts amatpersonām. Ņemot vērā minēto, šis aizstāvamā atbildību pastiprinošais apstāklis būtu jāizslēdz, attiecīgi samazinot aizstāvamajam piespriežamo sodu, konkrētajā gadījumā aprobežojoties ar jau aizturēšanā un apcietinājumā pavadīto laiku. Papildus vērsa uzmanību aizstāvamā norādītajai vienošanās ar prokuroru pirms pirmās instances tiesas sēdes, kas no prokurora puses netika ievērota, jo pirmās instances tiesā prokurors jau prasīja citu apsūdzētajiem piespriežamo sodu. Konkrētajā gadījumā daļa prokurora norādīto argumentu protestā ir politizēti, jo jautājums par hibrīdkaru ir "politiķu lauciņš", tāpēc nav korekti šo jautājumu saistīt ar apsūdzēto rīcību. Lūdza noraidīt prokurora protestu, bet /pers. H/ apelācijas sūdzību apmierināt.

*Apsūdzētais/pers. F/* pilnā apmērā uzturēja savu iesniegto apelācijas sūdzību, atbalstīja pārējo līdzapsūdzēto un līdzapsūdzētā /pers. I/ aizstāves apelācijas sūdzības. Savukārt, prokurora iesniegto apelācijas protestu neatzina. Papildus norādīja par konfiscētās automašīnas /TL marka/vērtības piedziņas nesamērīgumu, norādot, ka automašīnas faktiskā tirgus vērtība ir daudz mazāka, aptuveni 7-8 tūkstoši *euro*, līdz ar ko, attiecīgi jābūt arī mazākam no viņa par šo konfiscēto mantu piedzenamās summas apmēram. Tāpat, viņa ieskatā, ir nesamērīgi bargs prokurora protestā norādītais sods. Pretēji prokurora norādītajam, viņš neatteicās no vienošanās noslēgšanas, jo par vienošanos uzzināja pēc tam no savas mātes. Lūdza tiesu ņemt vērā, ka iepriekš nav sodīts un nav pārkāpis likumu. Tāpat vērsa uzmanību tam, ka visā iztiesāšanas laikā nav saņēmis nevienu konkrētu atbildi uz viņam uzdotajiem jautājumiem.

*Apsūdzētā/pers. F/ aizstāve – zvērināta advokāte Ilze Grolmusa* atbalstīja gan sava aizstāvamā apelācijas sūdzību, gan pārējās lietā iesniegtās apsūdzēto un apsūdzētā aizstāves apelācijas sūdzības, savukārt, prokurora protestu neatzina. Papildus norādīja, ka pirmās instances tiesa, piemērojot aizstāvamajam pašu bargāko sodu – brīvības atņemšana, nav argumentējusi, kāpēc soda mērķi nevar sasniegt ar citiem soda veidiem, ņemot vērā, ka nav

konstatēti kādi speciāli apstākļi tieši brīvības atņemšanas soda piemērošanai. Turklāt, aizstāvamais raksturots tikai pozitīvi un viņam inkriminētais noziedzīgais nodarījums netika izdarīts līdz galam. Šie apstākļi, aizstāvības ieskatā, dod pamatu piemērot aizstāvamajam vieglāku sodu, kas arī atbilst pastāvošajai tiesu praksei līdzīgās lietās. Aizstāve vērsa uzmanību arī pirmās instances tiesas spriedumā nepamatoti konstatētajam aizstāvamā atbildību pastiprinošajam apstāklim, tas ir, Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 9.punktā norādītajam atbildību pastiprinošajam apstāklim, uz kura konstatēšanas nepamatotību tiesas sēdē norādīja arī kolēģis Augusts Pujats.

Aizstāvība pievienojas kolēģa paustajam viedoklim, ka Ministru kabineta rīkojums Nr.518 par ārkārtas situācijas izsludināšanu neattiecas uz apsūdzētajiem, bet gan uz valsts dienesta darbiniekiem. Līdz ar to, ir nepamatoti kā aizstāvamā atbildību pastiprinošu apstākli konstatēt noziedzīga nodarījuma izdarīšanu ārkārtas situācijas apstākļos. Ņemot vērā minētos apstākļus, aizstāvības ieskatā, pastāv pamats aizstāvamajam piespriestā soda samazināšanai, konkrētajā gadījumā aprobežojoties ar jau aizturēšanā un apcietinājumā pavadīto laiku. Aizstāve papildus vērsa uzmanību uz, viņasprāt, pastāvošajām šaubām par aizstāvamā vainu viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, jo, iepazīstoties ar lietas materiāliem, radušies vairāki nenoskaidroti jautājumi, kas attiecināmi uz lietas faktiskajiem apstākļiem un, attiecīgi, arī aizstāvamajam inkriminētajām darbībām. Minētais būtu pamats pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanai un lietas nosūtīšanai jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā, tomēr, tas nebūtu aizstāvamā /pers. F/ interesēs. Tāpat aizstāve norādīja, ka ir nepietiekami norādīt tikai par apsūdzētā, konkrētajā gadījumā /pers. F/ aktīvām darbībām noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, jo, atbilstoši Augstākās tiesas Senāta 2023.gada 3.oktobra lēmumā lietā Nr. SKK-93/2023, norādītajām atziņām, darbībām attiecībā uz noziedzīgā nodarījuma objektīvās puses pazīmēm ir jābūt norādītām un jābūt secinājumiem, kādā veidā šīs darbības nodrošināja iespēju nelikumīgajiem migrantiem uzturēties Latvijas Republikā. Tāpat aizstāvības ieskatā, nebūtu pamatoti piedzīt no /pers. F/ automašīnas vērtību tikai tāpēc, ka viņš atradās šajā automašīnā. Attiecībā par piedzenamo automašīnas vērtību, tiesa tikai norādījusi daļējas vērtības summu, bet nav vērtējusi šādas summas atbilstību un pamatotību.

*Apsūdzētā/pers. I/ aizstāve – zvērināta advokāte Inese Volkova pilnā apmērā* uzturēja savu iesniegto apelācijas sūdzību, atbalstīja pārējās lietā iesniegtās apelācijas sūdzības, savukārt, prokurora protestu neatzina. Papildus apelācijas sūdzībā norādītajiem argumentiem, norādīja, ka pilnībā piekrīt kolēģu norādītajam viedoklim, ka ārkārtas situācijas apstāklis nevar būt par atbildību pastiprinošu apstākli. Šāds apstāklis kā atbildību pastiprinošs apstāklis nav konstatēts nevienā no tiesas spriedumiem līdzīgās lietās. Konkrētajā gadījumā prokurors lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai vispār nebija norādījis nevienu apsūdzēto atbildību pastiprinošu apstākli. Aizstāvības ieskatā, visiem apsūdzētajiem izskatāmajā lietā konstatējams viens atbildību mīkstinošs apstāklis un viens atbildību pastiprinošs apstāklis. Aizstāvības ieskatā, aizstāvamajam piespriežamais sods netika personalizēts, jo netika ņemti vērā aizstāvamā personību raksturojošie dati, atbilstoši kuriem, aizstāvamais raksturots tikai pozitīvi. Viņš ir uzsācis oficiāli strādāt, viņam ir noslēgts darba līgums par darba veikšanu aviācijas būves kompānijā, viņam ir ģimene un viņa apgādībā ir trīs bērni. Turklāt, kopš aizstāvamajam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izskatāmajā lietā viņš nav izdarījis citus likuma pārkāpumus. Aizstāve tiesas sēdē atkārtoti vērsa uzmanību tiesu nolēmumos par līdzīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu vainīgajām personām piespriestajiem sodiem. Proti, atbilstoši aktuālajai tiesu praksei, - pat personai ar vairākkārtēju kriminālsodāmību un kas nestrādā, piespriests vien īslaicīgas brīvības atņemšanas sods uz 50 dienām, bet, pārsvarā gadījumā tiesas piespriedušas ar brīvības atņemšanu nesaistītus sodus. Līdz ar to, aizstāvei nav saprotams, kāpēc personām, kas iepriekš nav sodītas un raksturotas pozitīvi, piemērots pats bargākais soda veids. Minētais kopumā dod pamatu secināt, ka soda noteikšanā aizstāvamajam ir pieļauts tiesību uz taisnīgu tiesu un vienlīdzības principa pārkāpums.

Papildus norādīja, ka piekrīt kolēģa A.Pujata norādītajam, ka apelācijas protests ir stipri politizēts, jo noziedzīgā nodarījuma izskatāmajā lietā izdarīšanas brīdī robežpārkāpumi nebija tik bieži. Savukārt, šī brīža situācija nevar būt par pamatu konkrēto gadījumu vērtēt savādāk. Vērsa arī uzmanību tam, ka aizstāvamajam ar prokuroru bija mutiska vienošanās par nosacītu sodu, ja visi apsūdzētie atzīs vainu, savukārt, kaut viena apsūdzētā atteikšanās gadījumā, tiesā tiks lūgts piemērot apsūdzētajiem brīvības atņemšanas sodu uz 3 (trīs) mēnešiem. Tiesā uzzināja, ka prokurors jau uztur apsūdzību, kurā sods nosakāms – brīvības atņemšana uz 1 (vienu) gadu, kas rada neizpratni par soda noteikšanas pamatotību, jo konkrētajā gadījumā nav saprotama prokurora pēkšņā viedokļa maiņa. Viņas ieskatā, konkrētajā gadījumā ir nekorekta prokurora norādītā konfiscētās automašīnas */TL marka/* vērtība, jo prokurors norādīja citas */TL marka/* automašīnas modeļa vērtību, bet konfiscētās automašīnas vērtība ir citādāka, tā ir ievērojami mazāka, nekā to norādīja prokurors. Konkrētajā gadījumā, ņemot vērā aizstāvamā noskaidroto faktisko automašīnas vērtību, taisnīgi būtu piedzīt no aizstāvamā un līdzapsūdzētā /pers. G/, t.i., no katra pa 1000 *euro*. Ņemot vērā minēto, aizstāve lūdza noraidīt prokurora protestu un atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par /pers. I/ noteikto sodu un noteikt viņam sodu, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu, kā arī atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par konfiscētās automašīnas vērtības piedziņu, piedzenot no aizstāvamā iepriekš minēto summu.

*Apsūdzētais/pers. I/* pilnībā pievienojās savas aizstāves apelācijas sūdzībā norādītajiem argumentiem un lūgumam. Tāpat atbalstīja pārējās lietā iesniegtās apelācijas sūdzības, savukārt, prokurora protestu neatzina. Papildus norādīja, ka ar prokuroru bija mutiski vienojušies par nosacītu sodu, ja visi apsūdzētie atzīs vainu, bet, kaut viena apsūdzētā atteikšanās gadījumā, tiks lūgts visiem apsūdzētajiem piemērot brīvības atņemšanas sodu uz trīs mēnešiem. Neskatoties uz minēto vienošanos, prokurors pirmās instances tiesā jau lūdza piespriest apsūdzētajiem sodu – brīvības atņemšanu uz 1 gadu. Viņa ieskatā, tiesa arī neņēma vērā to, ka viņš ir uzsācis strādāt un viņa apgādībā ir trīs bērni. Konkrētajā gadījumā ir arī nekorekts automašīnai */TL marka/* veiktais novērtējums un izejot no tā noteiktais piedzenamās summas apmērs, kas konkrētajā gadījumā tika piedzīts no viņa un apsūdzētā /pers. G/. Automašīnas vērtība ir ievērojami mazāka.

*Apsūdzētais/pers. G/ pilnā apjomā* uzturēja savu iesniegto apelācijas sūdzību, kā arī atbalstīja pārējās lietā iesniegtās apelācijas sūdzības, savukārt, prokurora protestu neatzina. Papildus norādīja, ka pirms tiesas pirmās instances tiesā viņam bija mutiska vienošanās ar prokuroru par to, ka prokurors tiesā visiem apsūdzētajiem lūgs piemērot nosacītu notiesāšanu, ja visi apsūdzētie atzīs vainu. Vienošanās netika noslēgta. Šobrīd arī saprot, ko ir izdarījis, bet pirms aizturēšanas nesaprata, ka izdara noziedzīgu nodarījumu, jo viņš automašīnā bija kā pasažieris, nevadīja to. Iepriekš nav saukts pie kriminālatbildības, tāpēc, uzskata, ka tiesa viņam piesprieda pārāk bargu sodu. Lūdza tiesu ņemt vērā to, ka ir dienējis Latvijas armijā un to uzskata par nelielu nopelnu Latvijas sabiedrībai, tāpēc vēlas, lai viņam piemēro ar brīvības atņemšanu nesaistītu sodu.

*Apsūdzētā/pers. G/ aizstāve – zvērināta advokāte Inese Volkova* atbalstīja sava aizstāvamā, savu, kā arī pārējo apsūdzēto lietā iesniegtās apelācijas sūdzības. Savukārt, prokurora protestu neatzina. Papildus norādīja, ka aizstāvības ieskatā, aizstāvamajam piespriežamais sods netika personalizēts, jo netika ņemti vērā aizstāvamā personību raksturojošie dati, atbilstoši kuriem, aizstāvamais raksturots tikai pozitīvi. /pers. G/ šobrīd meklē darbu un ir pieteicies Nodarbinātības valsts aģentūrā. Turklāt, kopš aizstāvamajam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izskatāmajā lietā viņš nav izdarījis citus likuma pārkāpumus. Aizstāve tiesas sēdē atkārtoti vērsa uzmanību tiesu nolēmumos par līdzīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu vainīgajām personām piespriestajiem sodiem. Proti, atbilstoši aktuālajai tiesu praksei, - pat personai ar vairākkārtēju kriminālsodāmību un kas nestrādā, piespriests vien īslaicīgas brīvības atņemšanas sods uz 50 dienām, bet, pārsvarā gadījumā tiesas piespriedušas ar brīvības atņemšanu nesaistītus sodus. Līdz ar to, aizstāvei nav saprotams, kāpēc personām, kas iepriekš nav sodītas un raksturotas pozitīvi, piemērots pats bargākais soda veids. Minētais kopumā dod pamatu secināt, ka soda noteikšanā aizstāvamajam ir pieļauts tiesību uz taisnīgu tiesu un vienlīdzības principa pārkāpums.

Papildus norādīja, ka piekrīt kolēģa A.Pujata norādītajam, ka apelācijas protests ir stipri politizēts, jo noziedzīgā nodarījuma izskatāmajā lietā izdarīšanas brīdī robežpārkāpumi nebija tik bieži. Savukārt, šī brīža situācija nevar būt par pamatu konkrēto gadījumu vērtēt savādāk. Vērsa arī uzmanību tam, ka aizstāvamajam ar prokuroru bija mutiska vienošanās par nosacītu sodu, ja visi apsūdzētie atzīs vainu, savukārt, kaut viena apsūdzētā atteikšanās

gadījumā, tiesā tiks lūgts piemērot apsūdzētajiem brīvības atņemšanas sodu uz 3 (trīs) mēnešiem. Tiesā uzzināja, ka prokurors jau uztur apsūdzību, kurā sods nosakāms – brīvības atņemšana uz 1 (vienu) gadu. Viņas ieskatā, konkrētajā gadījumā ir nekorekta prokurora norādītā konfiscētās automašīnas */TL marka/* vērtība, jo prokurors norādīja citas */TL marka/* automašīnas modeļa vērtību, bet konfiscētās automašīnas vērtība ir citādāka, tā ir ievērojami mazāka, nekā to norādīja prokurors. Konkrētajā gadījumā, ņemot vērā noskaidroto faktisko automašīnas vērtību, taisnīgi būtu piedzīt no aizstāvamā un līdzapsūdzētā /pers. I/, t.i., no katra pa 1000 *euro*. Ņemot vērā minēto, aizstāve lūdza noraidīt prokurora protestu un atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par /pers. G/ noteikto sodu un noteikt viņam sodu, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu, kā arī, atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par konfiscētās automašīnas vērtības piedziņu, piedzenot no aizstāvamā iepriekš norādīto piedzenamo summu.

Motīvu daļa

Noklausoties apsūdzēto paskaidrojumus, apsūdzēto aizstāvju un valsts apsūdzības uzturētāja argumentus un viedokli, pārbaudot apsūdzēto, apsūdzētā /pers. I/ aizstāves apelācijas sūdzībās un prokurora apelācijas protestā norādīto argumentu pamatotību attiecināmībā tiesas sēdē pārbaudītajiem pierādījumiem un izdarītajiem atzinumiem, pārbaudot pirmās instances tiesas sprieduma likumību un pamatotību, apelācijas instances tiesa nonāk pie slēdziena, ka apsūdzēto un apsūdzētā /pers. I/ aizstāves iesniegtās apelācijas sūdzības jānoraida, bet Dienvidlatgales prokuratūras prokurora protests jāapmierina, līdz ar to, Latgales rajona tiesas 2023.gada 25.septembra spriedums jāatceļ daļā par apsūdzētajiem piespriesto soda mēru.

Pārbaudot krimināllietā atrodošos pierādījumus, pirmās instances tiesas sēdes protokolu un spriedumu, apelācijas instances tiesa konstatē, ka krimināllieta pirmās instances tiesā iztiesāta, neveicot pierādījumu pārbaudi. Tiesa ir iepazinusies ar lietā atrodošies pierādījumiem un, ņemot vērā, ka apsūdzētie atzinuši vainīgumu uzturētājā apsūdzībā, ne apsūdzētie, ne viņu aizstāvji, ne valsts apsūdzības uzturētājs nav izteikuši iebildumus pret pierādījumi pārbaudes neizdarīšanu, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 499.pantu, pieņēmusi lēmumu neizdarīt pierādījumu pārbaudi tiesas sēdē. Tiesa izskaidrojusi apsūdzētajiem pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas būtību un sekas (lietas 2.sējuma 47.-48.lapa).

Pamatojoties uz minēto, apelācijas instances tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums daļā par apsūdzēto vainīguma konstatēšanu, bez pierādījumu pārbaudes veikšanas tiesas sēdē, ir likumīgs un pamatots, jo, izņemot to, ka apsūdzētie atzīst vainīgumu, krimināllietā atrodošies pierādījumi pilnā apjomā apstiprina apsūdzētajiem inkriminētās darbības un šo darbību juridisko kvalifikāciju.

Apelācijas instances tiesa, pārbaudot pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzēto un aizstāves apelācijas sūdzībās izteikto prasību apjomā, atzīst, ka neatbilst patiesībai apsūdzēto un aizstāves apgalvojums, ka pirmās instances tiesa, izraugoties soda veidu un nosakot soda mēru apsūdzētajiem: /pers. F/, /pers. G/, /pers. I/ un */pers. H/*, nav ņēmusi vērā Krimināllikuma 46.panta otrajā un trešajā daļā paredzētos soda noteikšanas vispārīgos principus, un Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā definēto soda mērķi, līdz ar to, piespriedusi apsūdzētajiem nesamērīgu un netaisnīgu reālu brīvības atņemšanas sodu. Šādu apgalvojumu apsūdzētie un aizstāve argumentē ar to, ka pirmās instances tiesa, nosakot apsūdzētajiem sodu, nav ņēmusi vērā Latvijas tiesu prasi līdzīgās lietās, formāli vērtējusi apsūdzētos pozitīvi raksturojošās ziņas, nav nodalījusi lomas noziedzīgā nodarījuma īstenošanā un apsūdzēto attieksmi pret apsūdzību, apsūdzētajiem izraudzīts vienāds soda veids un noteikts vienāds soda mērs.

Minētā sakarā apelācijas instances tiesa norāda, ka Kriminālprocesa likuma 1.pants paredz, bet 23.pants uzliek tiesai pienākumu, izlemjot pret personu izvirzītās apsūdzības pamatotību, nodrošināt efektīvu Krimināllikuma normu piemērošanu, nosakot vainīgajām personām obligāti izpildāmus pienākumus, lai panāktu taisnīgu krimināltiesisko attiecību noregulējumu.

Tas nozīmē, ka tiesai, atzīstot personu par vainīgu noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, ir pienākums noteikt vainīgajai personai tiesisku un pamatotu sodu, lai sasniegtu Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā definēto soda mērķi.

Tiesiska, taisnīga un pamatota soda noteikšanas vispārīgie principi ir noteikti Krimināllikuma 46.panta otrajā, trešajā un $3.^1$ daļā. Minētā likuma otrā daļa noteic, ka, nosakot sodu vainīgajam, tiesa ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību. Savukārt, minētā likuma trešā daļa noteic, ka, nosakot soda mēru, ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus. Krimināllikuma $3.^1$ daļa noteic, ja šā likuma Sevišķās daļas sankcija par izdarīto noziegumu paredz tikai vienu pamatsodu – brīvības atņemšanu, nosakot tās ilgumu ņem vērā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, vainīgā personību, kā arī atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Savukārt, Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā ir definēts soda mērķis - aizsargāt sabiedrības drošību, atjaunot taisnīgumu, sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, resocializēt sodīto personu, kā arī panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas.

Arī Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu kopsapulces lēmumā par sodu piemērošanas praksi un 2008.gada 25.aprīļa konferencē "Sodu piemērošanas politika" noteiktajās vadlīnijās noteikts, ka tiesai jāizvēlas tāds soda veids un mērs, kas maksimāli sekmētu kriminālsoda mērķa sasniegšanu.

No pirmās instances tiesas sprieduma redzams, ka, izraugoties soda veidu apsūdzētajiem /pers. F/, /pers. G/, /pers. I/ un */pers. H/*, tiesa izvērtējusi Krimināllikuma 46.panta otrajā daļā paredzētos kritērijus: noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, apsūdzēto personības un Krimināllikuma 53.panta nosacījumus, jo apsūdzētie noziedzīgo nodarījumu neizdarīja līdz galam no viņu gribas neatkarīgu iemeslu dēļ.

Tiesa atzinusi, ka apsūdzētie mēģināja izdarīt smagu noziedzīgu nodarījumu, kas bija vērsts pret valsts pārvaldības kārtību. Apsūdzētie īstenoja noziedzīgās darbības ar tiešu nodomu, lai, nodrošinot nelegālu uzturēšanos Latvijā vairākām personām, kuras nelikumīgi šķērsojušas valsts robežu, apdraudētu valsts drošību un valsts pārvaldības kārtību. Tāpat tiesa pamatoti atzinusi, ka noziedzīgs nodarījums izdarīts personu grupā un mantkārīgā nolūkā, kas pastiprina pretlikumīgās rīcības kaitīgo raksturu.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka minētie tiesas atzinumi apstiprinās ar pašu apsūdzēto pirmstiesas kriminālprocesā sniegtajām liecībām un krimināllietā atrodošies pierādījumiem.

Turklāt, šādas tiesas atziņas atbilst Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2018.gada 4.septembra lēmumā norādītajam atzinumam lietā Nr.SKK 337/2018: "… analizējot noziedzīgā nodarījuma raksturu, tiesām jāvērtē konkrētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas apstākļi, noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas veids, laiks, vieta, paņēmieni, vainīgā motivācija, personas loma noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, nodoma realizācijas iemesli, kas neļāvuši izdarīt to līdz galam, kvalificējošie apstākļi, vainīgo personu raksturojošie dati".

Bez tam, atbilstoši Krimināllikuma 46.panta otrajā daļā noteiktajiem kritērijiem, tiesa izvērtējusi ziņas par personību katram apsūdzētajam un ņēmusi vērā, ka:

/pers. F/ agrāk nav sodīts, ir pastāvīga dzīvesvieta, līdz aizturēšanai strādājis algotu darbu ārzemēs;

*/pers. H/* agrāk nav sodīts, ir pastāvīga dzīvesvieta, līdz aizturēšanai strādājis algotu darbu ārzemēs. Tāpat tiesa pārbaudījusi */pers. H/* apgalvojumu, ka viņa apgādībā ir pieci nepilngadīgi bērni, bet apstiprinājumu šādam apgalvojumam tiesa pieejamajās datubāzēs nekonstatēja. Dokumenti, kas saturētu informāciju par */pers. H/* ģimenes stāvokli, lietā nav iesniegti;

/pers. G/ agrāk nav sodīts, strādā par autovadītāju, apgādājamo personu nav;

/pers. I/ agrāk nav sodīts, apgādībā trīs nepilngadīgi bērni, strādā algotu darbu.

Bez tam, neskatoties uz to, ka apsūdzētie līdz noziedzīgā nodarījuma izdarīšanai dzīvojuši normālu, likumpaklausīgu dzīvesveidu un ne apsūdzētie, ne viņu aizstāvji tiesai neiesniedza plašāku informāciju par apsūdzēto personībām un viņu sasniegumiem, tiesa atzinusi, ka apsūdzētie raksturojas pozitīvi.

Tāpēc, pamatojoties uz iepriekš minētajiem konstatējumiem, apelācijas instances tiesa atzīst, ka, pretēji apsūdzēto un aizstāves apelācijas sūdzībās norādītajiem apgalvojumiem, pirmās instances tiesa, izraugoties apsūdzētajiem soda veidu, ir ņēmusi vērā un izvērtējusi Krimināllikuma 46.panta otrajā daļā paredzētos soda veida izraudzīšanās kritērijus. Turklāt, kritērijus izvērtējusi tādā secība, kā tie atbilstoši nozīmīgumam noteikti likumā: noziedzīgā nodarījuma raksturs un radītais kaitējums, kā arī apsūdzēto personības.

Bez tam, apelācijas instances tiesa atzīst par nepamatotiem apsūdzēto un aizstāves apelācijas sūdzībās norādītos apgalvojumus, ka tiesa, piemērojot bargāko soda veidu apsūdzētajiem, nav ievērojusi Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu kopsapulces 2008.gada 1.jūlija lēmuma "Par vienveidīgu tiesību normu piemērošanu soda noteikšanā" 5.punktā norādīto atziņu, ka personību raksturojošām ziņām ir svarīga nozīme, lemjot par vainīgajam piespriežamo kriminālsoda veidu un mēru; tiesa spriedumā, ietverot vispārīgas, paviršas un nepersonificētas frāzes, kas neatbilst apsūdzēto personību raksturojošām ziņām un lietā noskaidrotajiem apstākļiem, liedz izprast motivāciju, kas pamato nepieciešamību noteikt apsūdzētajiem sodu tieši brīvības atņemšanas veidā, lai sasniegtu Krimināllikuma 35.pantā noteikto soda mērķi; tiesas rīcība ir pretrunā soda individualizācijas principam; tiesa nav ņēmusi vērā Latvijā pastāvošo tiesu praksi un sodu politiku līdzīgās lietās, kā arī nav ievērojusi Satversmes tiesas 2014.gada 9.janvāra spriedumā lietā Nr.2014-09-01 norādītās atziņas par tiesībām uz taisnīgu tiesu un vienlīdzības principa ievērošanu, kas noteic tiesas pienākumu līdzīgās lietās izlemt līdzīgi, bet atšķirīgās lietās - atšķirīgi.

Minētā sakarā apelācijas instances tiesa norāda, ka apsūdzētā personība ir tikai viens no Krimināllikuma 46.panta otrajā daļā paredzētajiem soda veida izvēles kritērijiem, jo krimināsodu vainīgajam tiesa piesprież nevis par to, ka viņš līdz noziedzīga nodarījuma izdarīšanai dzīvojis normālu, likumpaklausīgu dzīvesveidu, rūpējies par ģimeni, risinājis demogrāfisko problēmu, audzinājis bērnus, strādājis un svinējis valsts svētkus, bet par konkrētu nodarījumu, par kādu atbildība paredzēta Krimināllikuma Sevišķās daļas pantu sankcijās. Nozīmīgākie jeb svarīgākie soda veida izraudzīšanas kritēriji ir noziedzīgā nodarījuma raksturs un ar to radītais kaitējums, jo noziedzīgā nodarījuma raksturs nosaka noziedzīgā nodarījuma kaitīgumu un tā objektīvās puses īstenošanas apstākļus, kas atšķir to no citiem tāda paša veida noziedzīgiem nodarījumiem un, atbilstoši radītajām kaitīgajām sekām, nosaka nozieguma juridisko kvalifikāciju, līdz ar to, arī atbildību, kas paredzēta Krimināllikuma Sevišķās daļas pantu sankcijās.

Apsūdzētie /pers. F/, /pers. G/ un apsūdzētā /pers. I/ aizstāve Inese Volkova iesniegtajās apelācijas sūdzībās norādījuši, ka pirmās instances tiesa, piespriežot apsūdzētajiem reālu brīvības atņemšanas sodu, nav ņēmusi vērā valstī īstenoto krimināsodu piemērošanas politiku līdzīgās lietās, kurās konstatējami līdzīgi lietas faktiskie un juridiskie apstākļi. Šādās lietās tiesas sodījušas vainīgās personas ar nosacītu sodu, īslaicīgu brīvības atņemšanu, sabiedrisko darbu, un tikai divās lietās vainīgie sodīti ar reālu brīvības atņemšanu. Kā apsūdzētie, tā aizstāve uzskata, ka tiesai ir pienākums līdzīgas lietas iztiesāt līdzīgi, bet atšķirīgas - atšķirīgi. Konkrētajā lietā apsūdzētajiem būtu piemērojams sods – īslaicīga brīvības atņemšana vai sabiedriskie darbi, jo no reālas brīvības atņemšanas soda ne vainīgajiem, ne sabiedrībai nebūs nekāda ieguvuma.

Norādītā sakarā apelācijas instances tiesa konstatē, ka apsūdzētie pirms noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas ir iepazinušies un pārzinājuši krimināsodu piemērošanas politiku valstī par šāda veida noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu. Tātad, ir pamats atzinumam, ka tiesu iepriekš piespriestie sodi vainīgajām personām nav atturējuši apsūdzētos no inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas, līdz ar to, piespriestie sodi nav sasnieguši Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā definēto soda mērķi – panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas. Pamatojoties uz minēto, apelācijas instances tiesa atzīst, ka par šāda veida noziegumiem iepriekš piemēroto sodu politika valstī nav bijusi pareiza, jo nav sasniegts soda prevencijas mērķis. Līdz ar to, par šāda veida noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu vainīgajām personām ir jāpiemēro bargāki sodi.

Krimināllikuma 285.[1] panta otrās daļas, kas bija spēkā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā, - par apzinātu personas nodrošināšanu ar iespēju nelikumīgi uzturēties Latvijas Republikā, ja tas izdarīts mantkārīgā nolūkā vai ja šāda iespēja nodrošināta divām vai vairākām personām, sankcijā bija paredzēti šādi soda veidi: brīvības atņemšana uz laiku līdz četriem gadiem vai īslaicīga brīvības atņemšana, vai probācijas uzraudzība, vai sabiedriskais darbs, vai naudas sods, atņemot tiesības ieņemt noteiktu amatu uz laiku līdz pieciem gadiem un konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas.

Pirmās instances tiesa, izraugoties apsūdzētajiem sodu reālas brīvības atņemšanas veidā, atzinusi, ka visi apstākļi, kas pozitīvi raksturo apsūdzētos, pastāvēja arī pirms viņi izdarīja noziedzīgo nodarījumu. Ne esošais ģimenes stāvoklis un apgādājamo skaits, ne darba vietas esamība neatturēja apsūdzētos no prettiesiskās rīcības. Tādējādi secināms, ka apsūdzētie, pieņemot lēmumu izdarīt noziedzīgo nodarījumu, nerēķinājās ar savām ģimenēm, nenovērtēja iespēju normāli eksistēt sabiedrībā, jo mērķis gūt materiālu labumu, pretdarbojoties valsts pārvaldības interesēm un valsts drošībai, bija svarīgāks par personisko brīvību un citu cilvēku tiesībām dzīvot drošā sabiedrībā. Tāpat pirmās instances tiesa atzinusi, ka apsūdzētajiem noziedzīgs nodarījums tika savlaicīgi plānots un gatavots, ka apsūdzēto darbības, realizējot savus nodomus, bija aktīvas un īstenotas līdz brīdim, kad viņi noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā tika aizturēti, līdz ar to, noziedzīgo nodomu neizdevās īstenot līdz galam. Ņemot vērā minēto, pirmās instances tiesa atzinusi un spriedumā norādījusi, kāpēc katra apsūdzētā izdarīto darbību raksturā un noziedzīgā nodoma realizēšanas pakāpē nekonstatē atšķirības, kas būtu par pamatu kādam no apsūdzētajiem noteikt atšķirīgu soda veidu un soda mēru.

Apelācijas instances tiesas ieskatā, šāds pirmās instances tiesas atzinums nav pretrunā ar soda individualizācijas principu, jo visi apsūdzētie noziedzīgās darbības īstenoja personu grupā, iepriekš vienojoties un noziedzīgā nodarījuma īstenošanas pakāpē netiek konstatētas atšķirības.

Attiecībā uz Satversmes tiesas 2014.gada 9.janvāra spriedumā lietā Nr.2014-09-01 norādīto no tiesībām uz taisnīgu tiesu un vienlīdzības principa izrietošo tiesas pienākumu līdzīgās lietās izlemt līdzīgi, bet atšķirīgās lietās – atšķirīgi, apelācijas instances tiesa konstatē, ka pirmās instances tiesa minēto Satversmes tiesas atziņu ir ievērojusi un, nekonstatējot atšķirības apsūdzēto izdarīto darbību raksturā un noziedzīgā nodoma realizēšanas pakāpē, izraudzījusies visiem apsūdzētajiem vienādu soda veidu un noteikusi vienādu soda mēru.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, apelācijas instances tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa spriedumā ir izvērtējusi apsūdzētajiem inkriminētā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu valsts pārvaldes interesēm, kā arī apsūdzēto personības raksturojošo informāciju, kādu tiesai snieguši apsūdzētie un lietā atrodošās ziņas. Ņemot vērā minēto, tiesa atzinusi, ka sods apsūdzētajiem par izdarīto noziedzīgo nodarījumu nosakāms brīvības atņemšanas veidā. Šāds sodu ietekmējošo apstākļu izvērtējums un tiesas atzinums par piemērojamā soda veidu atbilst Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma prasībām, kā arī tiesas kompetencei. Pretēji apelācijas sūdzībās izteiktajiem apgalvojumiem, tiesa ir izvērtējusi apsūdzētajiem nosākamā soda veida atbilstību Krimināllikuma 35.pantā definētajam soda mērķim. Līdz ar to, apelācijas instances tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums daļā par apsūdzētajiem: /pers. F/, /pers. G/, /pers. I/ un */pers. H/* izraudzīto soda veidu ir tiesisks un pamatots.

Pārbaudot pirmās instances tiesas spriedumu attiecināmībā uz valsts apsūdzības uzturētāja protestā norādītajiem argumentiem un izteikto lūgumu, apelācijas instances tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa, nosakot soda mēru apsūdzētajiem, pareizi konstatējot apsūdzēto atbildību mīkstinošo apstākli, nav pilnībā izvērtējusi apsūdzētajiem konstatēto atbildību pastiprinošo apstākļu ietekmi un nozīmīgumu, izdarot Krimināllikuma 285.[1] panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu. Tāpat tiesa, nosakot soda mēru apsūdzētajiem, nepamatoti ir ņēmusi vērā apsūdzēto rīcību, izvēloties vienkāršoto procesuālo formu krimināltiesisko attiecību noregulēšanā, jo šāda rīcība apliecina vainīguma atzīšanu un izdarītā nožēlošanu, kas jau ir atzīts par atbildību mīkstinošo apstākli saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu.

Bez tam, tiesa nav ņēmusi vērā, ka iepriekš piespriestie brīvības atņemšanas sodi vainīgajiem līdzīgās lietās nav atturējuši /pers. F/, /pers. G/, /pers. I/ un */pers. H/* no noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas, turklāt, vēl reģionā, kurā izsludināts ārkārtas stāvoklis.

Krimināllikuma 285.[1] panta otrā daļa, kas bija spēkā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā, noteica, ka par apzinātu personas nodrošināšanu ar iespēju nelikumīgi uzturēties Latvijas Republikā, ja tas izdarīts mantkārīgā nolūkā vai ja šāda iespēja nodrošināta divām vai vairākām personām, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz četriem gadiem vai ar īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai ar probācijas uzraudzību, vai ar sabiedrisko darbu, vai ar naudas sodu, atņemot tiesības ieņemt noteiktu amatu uz laiku līdz pieciem gadiem un konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas.

Pirmās instances tiesa, konstatējot katram apsūdzētajam divus atbildību pastiprinošos apstākļus: - Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 2.punktā paredzēto - noziedzīgā nodarījuma izdarīšana personu grupā un Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 9.punktā paredzēto - noziedzīga nodarījuma izdarīšana ārkārtējās situācijas laikā, - brīvības atņemšanas soda mēru noteikusi apmērā, kas pietuvināts Krimināllikuma 38.panta otrajā daļā noteiktajai brīvības atņemšanas soda minimālajai robežai, nevis vidējai. Šāda pirmās instances tiesas rīcība nav pareiza, jo ar nodarījumam nesamērīgu sodu, kas tiek piespriests vainīgajai personai, nevar sasniegt soda mērķi - sodīt vainīgo par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, jo šādā gadījumā vainīgā persona netiks pakļauta soda piespiedu ietekmei un ar to saistītajiem ierobežojumiem tādā mērā, kas atbilstu noziedzīgā nodarījuma raksturam un radītajam kaitējumam.

Arī Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu kopsapulces 2008.gada 1.jūlija lēmuma "Par vienveidīgu tiesību normu piemērošanu soda noteikšanā" 15.punktā noteikts – atbildību pastiprinošo apstākļu esamība ir pamats bargāka soda piemērošanai salīdzinājumā ar sodu, kāds būtu piespriežams, šādus apstākļus nekonstatējot.

Līdz ar to, pirmās instances tiesas spriedumu daļā par apsūdzētajiem: /pers. F/, /pers. G/, /pers. I/ un */pers. H/* noteikto soda mēru nevar atzīt par tiesisku un pamatotu.

Sakarā ar minēto, apelācijas instances tiesa konstatē, ka pirmās instances tiesa, nosakot soda mēru apsūdzētajiem /pers. F/, /pers. G/, /pers. I/ un */pers. H/*, saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 2.punktu atzīstot par atbildību pastiprinošo apstākli – noziedzīgs nodarījums izdarīts personu grupā, nav ņēmusi vērā, ka minētais apstāklis pastiprina atbildību tieši tādēļ, ka dalībā izdarītais noziedzīgais nodarījums paaugstina nozieguma izdarīšanas bīstamību, jo vairāku iesaistīto personu atbalsts rada pārliecību par sekmīgu noziedzīgā mērķa sasniegšanu un iespējām nodarīt lielāku kaitējumu Krimināllikumā aizsargātajām interesēm. Līdz ar to, pastāvot augstākai dalības pakāpei, tiesai bija pamats noteikt apsūdzētajiem bargāku sodu Krimināllikuma 285.[1] panta otrās daļas sankcijas robežās.

Tāpat pirmās instances tiesa, saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 9.punktu atzīstot par atbildību pastiprinošo apstākli, ka /pers. F/, /pers. G/, /pers. I/ un */pers. H/* noziedzīgu nodarījumu izdarījuši ārkārtējās situācijas laikā, nav pietiekoši ņēmusi vērā, ka apsūdzētie apzināti ieradās reģionā, kurā izsludināta ārkārtas situācija, lai destabilizētu tiesisko kārtību valsts pierobežā, apgrūtinātu valsts robežas apsardzībā iesaistīto iestāžu darbību valsts robežu nelikumīgi šķērsojošu personu konstatēšanā, nodrošinātu valsts robežu nelikumīgi šķērsojošu personu uzturēšanos Latvijā un nekontrolētu pārvietošanos ES teritorijā, tādā veidā radot būtisku kaitējumu valsts pārvaldībai un valsts drošībai.

Bez tam, pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā, ka Krimināllikuma normām un sankcijām ir preventīva nozīme un tās tiek iedarbinātas tad, kad tiek pārkāptas vai nav ievērotas intereses, kuras konkrētā Krimināllikuma norma aizsargā, vai netiek pildīti pienākumi, kurus Krimināllikuma norma uzliek. Arī Krimināllikuma sankcijās paredzētajiem sodiem ir preventīva nozīme, jo sodi tiek piemēroti par pagātnes sekām, lai nepieļautu seku atkārtošanos nākotnē. Tātad, ja Krimināllikuma norma tiek iedarbināta nepārtraukti, ir pamats atzinumam, ka sankcijā paredzētie sodi nav efektīvi vai arī sodu piemērošanas politika nav pareiza. Līdz ar to, ir jāmaina sankcijās paredzētie sodi vai arī sodu piemērošanas politika.

Iztiesājot konkrēto krimināllietu, pirmās instances tiesai bija zināma kriminālsodu politika par Krimināllikuma 285.[1] pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu. Tāpat bija zināms, ka no 2021.gada un uz lietas iztiesāšanas brīdi strauji pieaug Latvijas valsts robežu nelikumīgi šķērsojošo personu skaits, kurām gan Latvijā dzīvojošas (turklāt, Latvijas pilsoņi), gan citās ES valstīs dzīvojošās personas nodrošina nelikumīgu uzturēšanos Latvijas valstī. Turklāt, atbilstoši spēkā esošajam Ministru kabineta 2021.gada 10.augusta rīkojumam Nr.518 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" laika periodā no 2021.gada 11.augusta līdz 2023.gada 10.augustam Ludzas novada pašvaldībā, Krāslavas novada pašvaldībā, Augšdaugavas novada pašvaldībā un Daugavpils novada pašvaldībā bija izsludināta ārkārtējā situācija. Līdz ar to, pirmās instances tiesai, nosakot soda mēru apsūdzētajiem, bija jāņem vērā, ka iepriekš piemērotā kriminālsodu politika par šāda veida noziedzīgiem nodarījumiem nav bijusi pareiza, jo šāda veida noziedzīgu nodarījumu skaits nepārtraukti pieaug.

Pamatojoties uz minēto, apelācijas instances tiesa atzīst par pareizu un pievienojas valsts apsūdzības uzturētāja viedoklim, ka tiesa, nosakot apsūdzētajiem piespriežamā soda mēru, nav objektīvi izvērtējusi situāciju, ka šobrīd nelegālo migrantu nelikumīgā pārvietošanā pa valsts teritoriju iesaistītās personas ar savām noziedzīgajām darbībām ne tikai apgrūtina valsts robežas apsardzībā iesaistīto iestāžu darbību valsts robežu nelikumīgi šķērsojošu personu konstatēšanā, bet arī apdraud valsts drošību kopumā. Apsūdzēto darbības, realizējot vienotu noziedzīgu nodomu esošajos apstākļos, ir raksturojamas kā īpaši bīstamas un kaitīgas. Tādējādi, sodiem par šādiem noziegumiem ir jābūt tādiem, lai citas personas negribētu iesaistīties šādās noziedzīgās darbībās. Ar īpašu bardzību jāvēršas pret tādiem noziegumiem, kas veikti personu grupā, par vairāku personu skaita pārvietošanu pāri robežai un šo personu nodrošināšanu ar iespēju nelikumīgi uzturēties Latvijā.

Apelācijas instances tiesa, ņemot vērā valsts apsūdzības uzturētāja protestā norādītos argumentus, kā arī ņemot vērā, ka apsūdzētie /pers. F/, /pers. G/, /pers. I/ un */pers. H/* izdarījuši noziedzīgu nodarījumu personu grupā un ārkārtējās situācijas laikā, kas saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 2.punktu un 9.punktu tiek atzīti par atbildību pastiprinošiem apstākļiem, atzīst, ka apsūdzētajiem pirmās instances piespriestais brīvības atņemšanas soda mērs ir jāpalielina līdz maksimālajam apmēram, kādu pieļauj prokurora protestā izteikto prasību apjoms. Līdz ar to, pirmās instances tiesas spriedums daļā par noteikto sodu /pers. F/, /pers. G/, /pers. I/ un */pers. H/* tiek atcelts. Ņemot vērā apsūdzētā /pers. G/ mazāk nozīmīgo lomu noziedzīgā nodarījuma īstenošanā, viņam, salīdzinājumā ar citiem apsūdzētajiem, jānosaka mazāks soda mērs.

Apelācijas instances tiesa atzīst par kļūdainu apsūdzētā */pers. H/* aizstāvja Augusta Pujata un apsūdzētā /pers. F/ aizstāves Ilzes Grolmusas viedokli, ka pirmās instances tiesa nepamatoti, atsaucoties uz Ministru kabineta 2021.gada 10.augusta rīkojumu Nr. 518 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu", saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 9.punktu konstatēja aizstāvamajiem atbildību pastiprinošo apstākli, ka noziedzīgs nodarījums izdarīts ārkārtējās situācijas laikā, jo šis rīkojums nosaka valsts amatpersonu un valsts iestāžu rīcību ārkārtējās situācijas laikā un neattiecas uz parastajām fiziskajām personām.

Minētā sakarā apelācijas instances tiesa norāda, ka 2023.gada 3.jūlijā, t.i., laikā, kad ar Ministru kabineta 2021.gada 10.augusta rīkojumu Nr. 518 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" no 2021.gada 11.augusta līdz 2023.gada 10.augustam Ludzas novada pašvaldībā, Krāslavas novada pašvaldībā, Augšdaugavas novada pašvaldībā un Daugavpils novada pašvaldībā bija izsludināta ārkārtējā situācija un Valsts robežsardzei, Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem un Valsts policijai bija noteikts izmantot to rīcībā esošos līdzekļus un procedūras, lai atturētu personas no Latvijas Republikas– Baltkrievijas Republikas valsts robežas nelikumīgas šķērsošanas, - /pers. F/, /pers. G/, /pers. I/ un */pers. H/*, mantkārīgu motīvu vadīti, turklāt, /pers. I/ bruņojies ar pneimatisko pistoli, */pers. H/* bruņojies ar gāzes pistoli, ar automašīnām ieradās /novada, pagasta nosaukums/, lai nodrošinātu iespēju vairākām personām nelikumīgi uzturēties Latvijas Republikā.

Šāda apsūdzēto apzināta rīcība bija veikta ar mērķi, lai destabilizētu un apgrūtinātu valsts robežas apsardzībā iesaistīto iestāžu darbību, t.i., aktīvi pretdarbotos valsts pārvaldības kārtībai, - uz kurām attiecas Ministru kabineta 2021.gada 10.augusta rīkojums Nr. 518 "Par ārkārtējās situācijas

izsludināšanu". Līdz ar to, pirmās instances tiesa likumīgi, t.i., pamatojoties uz Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 9.punktu, par apsūdzēto: /pers. F/, /pers. G/, /pers. I/ un */pers. H/* atbildību pastiprinošo apstākli atzina, ka apsūdzētie noziedzīgu nodarījumu izdarīja ārkārtējās situācijas laikā.

Apelācijas instances tiesa par kļūdainu atzīst apsūdzētā /pers. I/ aizstāves un /pers. G/ apelācijas sūdzībās norādīto argumentu, ka pirmās instances tiesa, izvēloties piespriežamā soda veidu, ir pārkāpusi Krimināllikuma 46.panta otro daļu, jo apstākli, ka noziedzīgs nodarījums izdarīts personu grupā, atzinusi gan par viņu atbildību pastiprinošu apstākli, gan to ņēmusi vērā, vērtējot viņu izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu. Līdz ar to, secināms, ka šis apstāklis ir ietekmējis gan soda veida izvēli, gan soda mēru, kas ir pretrunā Krimināllikuma 46.panta trešās daļas noteikumiem, ka atbildību pastiprinoši apstākļi ietekmē soda mēru, nevis soda veidu.

Minētā sakarā apelācijas instances tiesa jau iepriekš nolēmumā norādīja, ka, atbilstoši Krimināllikuma 46.panta otrajā daļā paredzētajam kritērijam - noziedzīgā nodarījuma raksturs, tiesa vērtē un ņem vērā noziedzīgā nodarījuma kaitīgumu un īstenotā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvo pusi raksturojošos apstākļus. Konkrētajā lietā noziedzīgā nodarījuma objektīvā puse tiek īstenota personu grupā, kas konkrētajā gadījumā nav Krimināllikuma 285.[1] panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīme.

Atbilstoši Krimināllikuma 47.panta trešajā daļā un 48.panta ceturtajā daļā noteiktajai kārtībai, par atbildību mīkstinošo apstākli, kā arī par atbildību pastiprinošo apstākli nevar atzīt tādu apstākli, kurš Krimināllikumā paredzēts kā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīme. Tātad, ņemot vērā, ka personu grupa nav Krimināllikuma 285.[1] panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīme, tiesa apstākli, ka noziedzīgs nodarījums ir izdarīts personu grupā, var atzīt par atbildību pastiprinošo apstākli neatkarīgi no tā, vai nodarījums personu grupā izdarīts ar vai bez iepriekšējās vienošanās, kā arī, vai to izdarījusi organizēta grupa. Turklāt, pastāvot augstākai dalības pakāpei, ir pamats noteikt bargāku sodu Krimināllikuma Sevišķās daļas panta sankcijas robežās. Pirmās instances tiesa, izraugoties apsūdzētajiem soda veidu, minētā likuma prasības ir ievērojusi, bet nav ņēmusi vērā, nosakot apsūdzētajiem brīvības atņemšanas soda mēru.

Bez tam, apsūdzētais /pers. G/ un apsūdzētā /pers. I/ aizstāve Inese Volkova pārsūdzējuši pirmās instances tiesas spriedumu daļā par transportlīdzekļa – automašīnas *"/TL marka/"*, ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, vērtības 3550 *euro* piedziņu valsts labā. Kā apsūdzētais /pers. G/, tā apsūdzētā /pers. I/ aizstāve sūdzībā un apelācijas instances tiesas sēdē norādīja, ka automašīnas vērtība, ar kuru pārvietojās abi apsūdzētie, noteikta nesamērīgi augsta, jo par pamatu ņemts vērā jaunākais un arī dārgākais automašīnas *"/TL marka/"* modelis. Taču, automašīnas vērtība, ar kuru pārvietojās apsūdzētie, nevarēja būt augstāka par 2000 *euro*. Tiesa, nosakot piedziņu vienādās daļas pa 1775 *euro* no apsūdzētā /pers. G/ un 1775 *euro* no apsūdzētā /pers. I/, nav ievērojusi samērīguma un taisnīguma principu. Minētā sakarā apsūdzētais /pers. G/ un apsūdzētā /pers. I/ aizstāve lūdza atcelt pirmās instances tiesas spriedumu pārsūdzētajā daļā un, pieņemot jaunu spriedumu, valsts labā piedzīt 1000 *euro* gan no apsūdzētā /pers. G/, gan no aizstāvamā /pers. I/.

Pārbaudot apsūdzētā /pers. G/ un /pers. I/ aizstāves norādīto apgalvojumu, apelācijas instances tiesa konstatē, ka krimināllietā atrodošies pierādījumi apstiprina un apsūdzētie nenoliedz, ka, lai nodrošinātu Latvijas valsts robežu nelikumīgi šķērsojošo personu uzturēšanos Latvijas valstī, abi apsūdzētie izmantoja citai personai piederošo transportlīdzekli - automašīnu *"/TL marka/"*, ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/. Tātad, automašīnu *"/TL marka/"*, ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, apsūdzētie izmantoja kā līdzekli inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanai.

Krimināllietā atrodošos materiālos redzams, ka transportlīdzeklis *"/TL marka/ "*, ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, pieder citai personai (lietas 1.sējuma 209.lapa), kura, nopratināta kā lieciniece, liecinājusi (lietas 1.sējuma 193.lapa), ka viņai piederošo automašīnu izmanto viņas vīrs /pers. I/. Tajā dienā, kad vīru aizturēja, viņš teicis, ka aizbraucis uz darbu. No 2023.gada 5.jūlija lēmuma par rīcību ar lietiskajiem pierādījumiem redzams (lietas 1.sējuma 195.lapa), ka transportlīdzeklis *"/TL marka/ "*, ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, aizdedzes atslēgas, rezerves atslēgas un transportlīdzekļa reģistrācijas apliecība atdoti īpašniecei (lietas 1.sējuma 196.lapa).

Krimināllikuma 70.[12] pirmā daļā noteic, ka noziedzīgā nodarījuma priekšmets ir rīki un līdzekļi, kuri bija paredzēti vai tika izmantoti noziedzīgā nodarījuma izdarīšanai. Savukārt, minētā likuma otrā daļa noteic, ka noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas priekšmetus konfiscē.

Izņēmums no minētās pienākumu uzliekošās normas paredzēts Krimināllikuma 70.[14] panta pirmajā daļā, kurā noteikts, ka, ja noziedzīgā nodarījuma priekšmets pieder citai personai, kas nav līdzdalībnieks vai līdzizdarītājs konkrētajā noziedzīgajā nodarījumā, no vainīgā var piedzīt noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas priekšmeta vērtību.

1998.gada 4.novembra likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 20.panta, 22.panta, 23.[1] panta izriet, ka Krimināllikumā paredzētā noziedzīgā nodarījuma priekšmeta vērtība nosakāma atbilstoši tirgus cenām vai tām pielīdzinātām cenām noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā.

N o 2023.gada 12.jūlija procesa virzītāja uzziņas par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas priekšmeta vērtības noteikšanu un pievienotajiem materiāliem redzams (lietas 1.sējuma 208.-210.lapa), ka procesa virzītājs noteicis automašīnas *"/TL marka/"* vidējo tirgus vērtību 3550 *euro*, izmantojot vietnē https://www.ss.com/ ievietoto automašīnu */TL marka/* cenas, atbilstoši kritērijiem, kādi bija /pers. I/ un /pers. G/ izmantotajam transportlīdzekļa modelim. No uzziņas redzams, ka procesa virzītājs, nosakot vidējo tirgus vērtību automašīnai *"/TL marka/"*, aprēķinu veicis, saskaitot augstāko transportlīdzekļa "/TL marka/" tirgus vērtību ar zemāko un iegūto summu dalot uz pusi.

Apelācijas instances tiesa šādu procesa virzītāja pielietoto vidējās tirgus vērtības noteikšanas metodi transportlīdzekļiem atzīst par pareizu un 1998.gada 4.novembra likumam "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" atbilstošu. Līdz ar to, apelācijas instances tiesa atzīst, ka, atbilstoši Krimināllikuma 70.[14] panta pirmajā daļā noteiktajai kārtībai, pirmās instances tiesa automašīnas *"/TL marka/"* vērtību 3550 *euro* likumīgi un taisnīgi, t.i., piedzina vienādās daļās no /pers. I/ un /pers. G/ valsts labā.

Bez tam, iepriekš minētā sakarā apelācijas instances tiesa vēlas norādīt, ka īpašnieks savam transportlīdzeklim vai jebkuram citam īpašumam var noteikt tādu vērtību, kādā viņš novērtē savu īpašumu vai transportlīdzekli, bet procesa virzītajiem un tiesai ir saistoša normatīvajos aktos paredzētā vērtības noteikšanas vai zaudējumu aprēķināšanas kārtība.

Pamatojoties uz iepriekš minētajiem konstatējumiem un atzinumiem, apelācijas instances tiesa noraida kā nepamatotu apsūdzētā /pers. G/ un apsūdzētā /pers. I/ aizstāves Ineses Volkovas apelācijas sūdzībā izteikto apgalvojumu, ka pirmās instances tiesas spriedums daļā par 1775 *euro* piedziņu valsts labā no katra apsūdzētā nav pamatots un taisnīgs.

Pirmās instances tiesa, pieņemot /pers. F/ un */pers. H/* notiesājošu spriedumu un piespriežot abiem apsūdzētajiem reālu brīvības atņemšanas sodu, atstāja negrozītu pirmstiesas kriminālprocesā apsūdzētajiem piemēroto drošības līdzekli – apcietinājumā turēšanu, līdz spriedums stāsies spēkā. Apelācijas instances tiesa, atceļot pirmās instances spriedumu un palielinot /pers. F/ un */pers. H/* piespriestā brīvības atņemšanas soda ilgumu, nekonstatē apstākļus, kas būtu par pamatu apsūdzētajiem piemērotā drošības līdzekļa grozīšanai vai atcelšanai. Līdz ar to, apsūdzētajiem /pers. F/ un */pers. H/* ir jāturpina piemērot drošības līdzekli – apcietinājumā turēšanu.

Bez tam, pirmās instances tiesa, pieņemot /pers. G/ un /pers. I/ notiesājoš u spriedumu un piespriežot abiem apsūdzētajiem reālu brīvības atņemšanas sodu, atzīstot, ka nepastāv apstākļi, kas liecinātu, ka apsūdzētie izvairīsies no sprieduma izpildes, atstāja negrozītus pirmstiesas kriminālprocesā apsūdzētajiem piemērotos drošības līdzekļus – uzturēšanās noteiktā vietā un – aizliegums izbraukt no valsts, līdz spriedums stāsies spēkā.

Arī apelācijas instances tiesa, atceļot pirmās instances spriedumu un palielinot /pers. I/ un /pers. G/ piespriestā brīvības atņemšanas soda ilgumu, nekonstatē apstākļus, kas būtu par pamatu apsūdzētajiem piemērotā drošības līdzekļa grozīšanai vai atcelšanai. Līdz ar to, /pers. I/ un /pers. G/, līdz soda izpildes uzsākšanai, tiek turpināts piemērot drošības līdzekļus - uzturēšanās noteiktā vietā un – aizliegums izbraukt no valsts.

Apelācijas instances tiesā: apsūdzētā /pers. F/ intereses aizstāvēja un juridisko palīdzību sniedza zvērināta advokāte Ilze Grolmusa, apsūdzēto /pers. I/ un /pers. G/ intereses aizstāvēja un juridisko palīdzību sniedza zvērināta advokāte Inese Volkova, apsūdzētā */pers. H/* intereses aizstāvēja un juridisko palīdzību sniedza zvērināts advokāts Augusts Pujats. Aizstāvji savus pienākumus veica godprātīgi, aktīvi atbalstot savu un aizstāvamo apelācijas sūdzībās izteiktos lūgumus.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumiem Nr.1493 "Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksas kārtību", aizstāvei Ilzei Grolmusai pienākas samaksa no valsts līdzekļiem - 180 *euro* par sniegto juridisko palīdzību apsūdzētajam /pers. F/*;* aizstāvei Inesei Volkovai pienākas samaksa no valsts līdzekļiem – 196 *euro* par sniegto juridisko palīdzību apsūdzētajiem /pers. I/ un /pers. G/; aizstāvim Augustam Pujatam pienākas samaksa no valsts līdzekļiem - 180 *euro* par sniegto juridisko palīdzību apsūdzētajam */pers. H/*.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 4.punktu samaksa advokātam, kad izdevumus par juridisko palīdzību sedz no valsts līdzekļiem, ir attiecināma uz procesuāliem izdevumiem. Kriminālprocesa likuma 368.panta pirmajā daļā noteikts, ka procesuālos izdevumus ar tiesas nolēmumu piedzen no notiesātajiem.

Iztiesājot lietu apelācijas instances tiesā, apelācijas instances tiesa nekonstatē apstākļus, kurus būtu jāizvērtē tiesai, lai lemtu jautājumu par apsūdzēto atbrīvošanu no samaksas par aizstāvju sniegto juridisko palīdzību apelācijas instances tiesā, vai aizstāvju paziņojumos norādītā samaksas apmēra samazināšanai. Līdz ar to, no apsūdzētajiem valsts labā tiek piedzītas summas, kādas norādītas aizstāvju iesniegtajos paziņojumos.

Bez tam, krimināllietas materiālos ir iesniegti: apsūdzētā */pers. H/* aizstāves zvērinātas advokātes Valentīnas Kepentes paziņojums (lietas 2.sējuma 104.lapa) par 85 *euro s*amaksu no valsts līdzekļiem par apelācijas sūdzības sastādīšanu aizstāvamajam */pers. H/*; apsūdzētā /pers. I/ aizstāves zvērinātas advokātes Ineses Volkovas paziņojums (lietas 2.sējuma 127.lapa) par 105 *euro* samaksu no valsts līdzekļiem par apelācijas sūdzības sastādīšanu aizstāvamajam /pers. I/; apsūdzētā /pers. F/ aizstāves zvērinātas advokātes Ritas Jurevičas paziņojums (lietas 2.sējuma 130.lapa) par 105 *euro* samaksu no valsts līdzekļiem par apelācijas sūdzības sastādīšanu aizstāvamajam /pers. F/.

Apelācijas instances tiesa iepriekš norādīja, ka nekonstatē apstākļus, kurus tiesai būtu jāizvērtē, lai lemtu jautājumu par apsūdzēto atbrīvošanu no samaksas par aizstāvju sniegto juridisko palīdzību vai aizstāvju paziņojumos norādītās samaksas apmēra samazināšanu. Līdz ar to, arī apsūdzēto aizstāvjiem samaksātās summas par apelācijas sūdzību sastādīšanu, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 368.panta pirmajā daļā noteiktajai kārtībai, ir jāpiedzen no apsūdzētajiem valsts labā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 3.punktu un 565.panta ceturto daļu, Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

Atcelt Latgales rajona tiesas 2023.gada 25.septembra spriedumu daļā par /pers. F/, /pers. G/, */pers. H/* un /pers. I/ noteikto sodu par Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 285.[1] panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu.

Atceltajā daļā pieņemot jaunu spriedumu:

/pers. F/ par Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 285.[1] panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu sodīt ar brīvības atņemšanu uz 1 (vienu) gadu, atņemot tiesības uz 1 (vienu) gadu ieņemt amatus pasažieru pārvadājumu jomā;

/pers. G/ par Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 285.[1] panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu sodīt ar brīvības atņemšanu uz 8 (astoņiem) mēnešiem, atņemot tiesības uz 1 (vienu) gadu ieņemt amatus pasažieru pārvadājumu jomā;

*/pers. H/* par Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 285.[1] panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu sodīt ar brīvības atņemšanu uz 1 (vienu) gadu, atņemot tiesības uz 1 (vienu) gadu ieņemt amatus pasažieru pārvadājumu jomā;

/pers. I/ par Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 285.[1] panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu sodīt ar brīvības atņemšanu uz 1 (vienu) gadu, atņemot tiesības uz 1 (vienu) gadu ieņemt amatus pasažieru pārvadājumu jomā.

Pārējā daļā Latgales rajona tiesas 2023.gada 25.septembra spriedumu par /pers. F/, /pers. G/, */pers. H/* un /pers. I/ notiesāšanu atstāt negrozītu.

Piedzīt no /pers. F/ valsts labā procesuālos izdevumus 285 (divi simti astoņdesmit pieci) *euro* par aizstāvju sniegto juridisko palīdzību apelācijas sūdzības sastādīšanā un apelācijas instances tiesā, nosakot /pers. F/ termiņu - 30 dienas no sprieduma stāšanās spēkā dienas, labprātīgai šo izdevumu samaksai.

Piedzīt no /pers. G/ valsts labā procesuālos izdevumus 98 (deviņdesmit astoņi) *euro* par aizstāves Ineses Volkovas sniegto juridisko palīdzību apelācijas instances tiesā, nosakot /pers. G/ termiņu - 30 dienas no sprieduma stāšanās spēkā dienas, labprātīgai šo izdevumu samaksai.

Piedzīt no */pers. H/* valsts labā procesuālos izdevumus 265 (divi simti sešdesmit pieci) *euro* par aizstāvju sniegto juridisko palīdzību apelācijas sūdzības sastādīšanā un apelācijas instances tiesā, nosakot */pers. H/* termiņu - 30 dienas no sprieduma stāšanās spēkā dienas, labprātīgai šo izdevumu samaksai.

Piedzīt no /pers. I/ valsts labā procesuālos izdevumus 203 (divi siti trīs) *euro* par aizstāves Ineses Volkovas sniegto juridisko palīdzību apelācijas sūdzības sastādīšanā un apelācijas instances tiesā, nosakot /pers. I/ termiņu - 30 dienas no sprieduma stāšanās spēkā dienas, labprātīgai šo izdevumu samaksai.

Argumentēts apelācijas tiesas nolēmums būs pieejams 2024.gada 11.janvārī.

Apelācijas instances tiesas nolēmumu 10 dienu laikā no tā pieejamības dienas var pārsūdzēt vai noprotestēt Augstākajā tiesā par kasācijas iemesliem, kas paredzēti Kriminālprocesa likuma 574. un 575.pantā, sūdzību vai protestu iesniedzot Latgales apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs (*paraksts) A.Strauts

Tiesnesis (*paraksts) J.Vasiļkovskis

Tiesnese (*paraksts) D.Skudra

**Dokuments parakstīts elektroniski ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.*